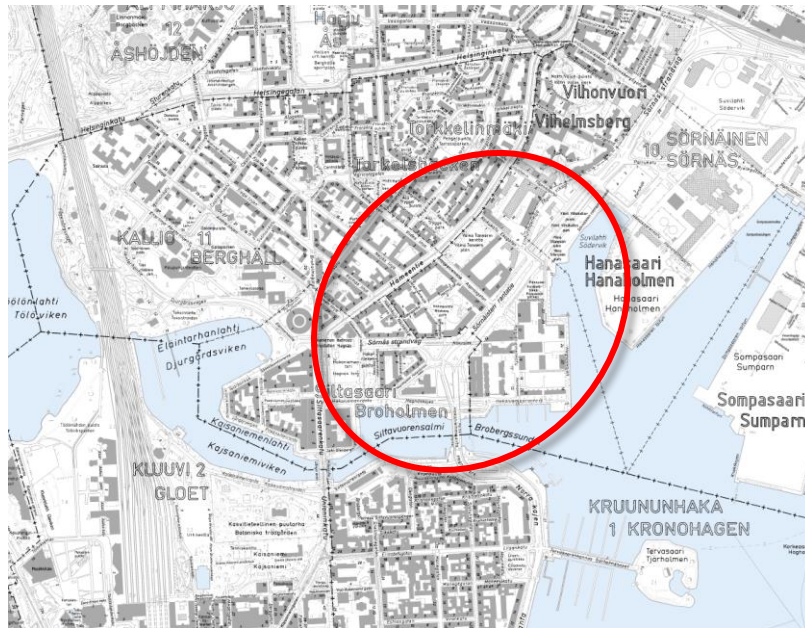

VUOROVAIKUTUSRAPORTTI

Hakaniemenrannan ja Sörnäistenrannan asemakaava- ja asemakaavan muutosluonnos
(nro xxxxx)

Vuorovaikutusraportin sisältö ja siinä käytetyt koodit

Vuorovaikutusraportissa esitetään yhteenvedot asemakaavan ja asemakaavan muutoksen (kaavaratkaisu) valmisteluajana saaduista kannanotoista, mielipiteistä, muistutuksista ja lausunnoista (huomautukset) sekä vastineet niihin.

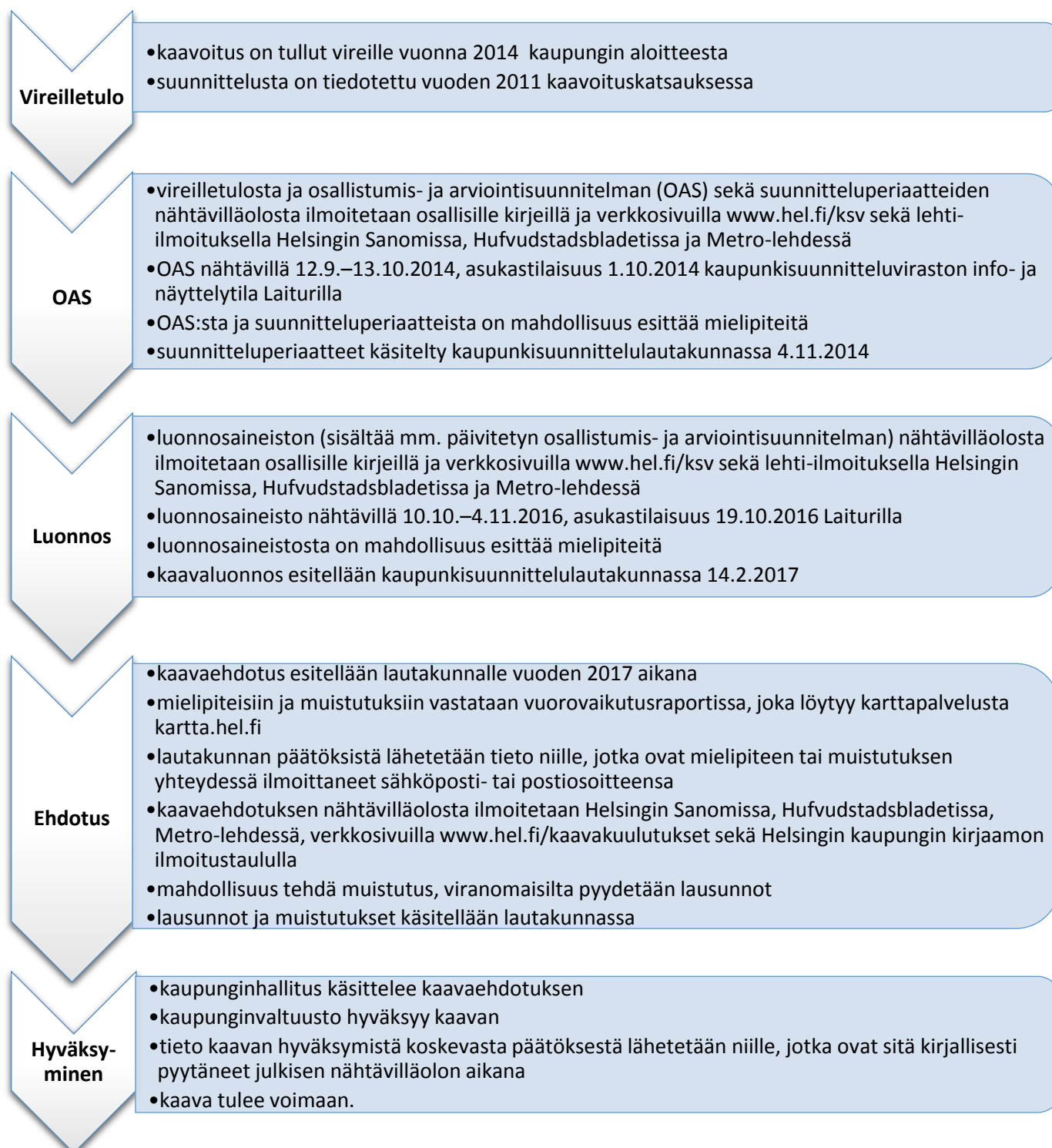
Mielipiteen tai muistutuksen esittäjät on tarvittaessa ilmaistu koodein, kun kyseessä on yksityishenkilö. Koska henkilötietojen ja henkilökortin esittämistä avoimessa verkossa rajoittavat henkilötietolaki ja laki viranomaistoiminnan julkisuudesta, ei koodien selitystä yksityishenkilöiden osalta ole julkaistu vuorovaikutusraportin internet-versiossa.

Jäljennökset kaikista kaavan valmisteluajana saaduista kannanotoista, mielipiteistä, muistutuksista ja lausunnoista sekä koodien selitys ovat nähtävissä Helsingin kaupungin kirjaamossa, käyntiosoite: Kaupungintalo, Pohjoisesplanadi 11–13.

LIITTEET

Asukastilaisuuden 1.10.2014 muistio
Asukastilaisuuden 17.2.2016 muistio
Asukastilaisuuden 19.10.2016 muistio
Flow-Talks 12.8.2016 yhteenveto
Verkkokeskustelun yhteenveto

Kaavoituksen eteneminen

YHTEENVEDOT ESITETYISTÄ HUOMAUTUKSISTA JA VASTINEET NIIHIN

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma nähtävillä 12.9.–13.10.2014

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma kaupungintalon ilmoitustaululla ja kaupunkisuunnitteluvirastossa sekä viraston internetsivuilla. Suunnitelmaa koskeva yleisötilaisuus pidettiin 1.10.2014 Laiturilla.

Viranomaisyhteistyö

Liikennevirasto toteaa lausunnossaan, että uuden sillan suunnittelussa tulee huomioida Liikenneviraston ohjejulkaisu Suositukset vesisiltöjen aukkomitoista (Merenkululaitoksen julkaisu 12/2005) mukaiset ohjeistukset.

Vastine

Uuden sillan suunnittelussa on huomioitu liikuntaviraston ohjeistus uusien siltöjen alituskorkeudesta. Suunnittelun lähtökohtana on että silta toteutetaan matalampana, 5,35 metrin alituskorkeudella, jolloin se voidaan liittää luontevasti nykyiseen katuverkkoon ja nykyiset ramp-pialueet on mahdollista vapauttaa täydennysrakentamiseen. Jatko-suunnittelussa huomioidaan lisäksi Liikenneviraston ohjeistus.

Museovirasto toteaa lausunnossaan, että Museoviraston ja Helsingin kaupunginmuseon välisen yhteistyösopimuksen mukaisesti lausunnon asiasta antaa kaupunginmuseo.

Helsingin kaupunginmuseo toteaa, että muutosalueelle ja sen välittömään läheisyyteen liittyy kulttuuriympäristöarvoja, jotka tulee ottaa huomioon jatkosuunnittelussa. Suunnittelualue rajautuu kahteen RKY 2009 alueeseen: Osuusliikkeiden ja teollisuuden Sörnäinen ja Helsingin yliopiston rakennusten muodostamaan kokonaisuuteen Siltavuoren penkereellä.

Suunnittelualue kuuluu maakunnallisesti arvokkaaseen kulttuuriympäristöön (Helsingin empire-keskusta ja kivikaupunki), johon sisältyy Kruununhaka ja joka pohjoisessa rajautuu Sörnäisten kaupunginosaan. Siltavuorenrannan ja Pohjoisrannan kaupunkimaisema avautuu lähesyttäessä Helsingin niemeä pohjoisesta. Se on yksi kaupungin topografisesti ja maisemallisesti tunnusomaisia näkymiä.

Myös Merihakaan liittyy kulttuurihistoriallisia ja maisemallisia arvoja. Merihaka on määritelty Helsingin yleiskaava 2002:ssa rakennus- ja maisemakulttuurin kannalta merkittäväksi aluekokonaisuudeksi. Lisäksi kaupunginmuseo on arvottanut Hanasaari B:n kulttuurihistoriallisesti merkittäväksi kohteeksi.

Kaupunginmuseo korostaa, että jatkosuunnittelussa tulee ottaa huomioon kulttuuriympäristöt ja niihin liittyvät arvot siten, että ne on mahdollista tulevaisuudessakin säilyttää.

Vastine

Alueen ja ympäristön kulttuuriympäristöt liittyvät arvot ovat suunnittelun lähtökohtia. Jatkosuunnittelussa kiinnitetään erityisesti huomioita alueen kaupunkijulkisivuihin ja -maisemaan.

HSY toteaa lausunnossaan, että asemakaavaselostuksen vesihuoltoliitteessä tulee esittää vesihuollon täydennykset ja johtosiirrot kustannusarvioineen.

Vastine

Suunnittelualan kunnallisteknisten verkostojen selvitys tehdään asemakaavoituksen yhteydessä.

Rakennusvirasto esittää, että vanhalla sillalla liikennöinti on mahdollista sillan rakentamisen ajan. Alueella tulee säilyttää koira-aitaus ja toivottavaa on, että alueen vihreä luonne säilyy.

Vastine

Uuden sillan suunnittelussa otetaan huomioon rakennusaikainen liikenne. Alueen viheralueet suunnitellaan monipuolisina ja koira-aitauksen sijoittumista alueelle tutkitaan. Sörnäisten rantatien luonne pyritään säilyttämään vihreänä.

Mielipidekirjeet

Kaavamuutoksen valmisteluun liittyen on asemakaavaosastolle saapunut kirjeitse viisi mielipidekirjettä koskien osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa. Lisäksi vuorovaikutuksessa on huomioitu Helsingin Saaristolaiurit Oy:n kanssa käyty neuvottelu.

Kiinteistö Oy Lintulahdenpenkere

Mielipiteessä esitetään että Sörnäisten rantatien muuttamisella kaupunkibulevardiksi on suuri positiivinen merkitys Itäisen Kantakaupungin kaupunkikuvalle. Lisäksi toivotaan, että hankkeen yhteydessä toteutetaan kokonaisen kaupunginosan edessä olevan kivihilivuoren siirtäminen joko maanalaiseen siiloon tai kokonaan muualle.

Vastine

Hanasaassa sijaitsevan hiilivarastointialue ei kuulu suunnittelualueeseen.

Merihaan veneseura ry. esittää mielipiteessään että muu kuin moottoriveneliikenne on unohdettu uusia merellisiä alueita suunniteltaessa.

Helsingin suojaisat sisälahdet on suljettu silloilla. Uusien siltojen silta-
penkereet huonontavat veden vaihtuvuutta ja siten lisäävät vesialueen
rehevöitymistä. Mielenpiteen esittäjä ehdottaa että tulevaisuudessa Kruu-
nuvuorenrannan raitiotielinjaus kulkisi Hakaniemen kautta. Jos siltayh-
teys toteutetaan Tervasaaren kautta, Merihaan ympäristön purjeveneili-
jät joutuvat muuttamaan toisaalle ja toiminta vaikeutuisi.

Helsingin Saaristolaivurit Oy

3.10.2014 käydyssä palaverissa Helsingin Saaristolaivurit Oy esitti huo-
lensa toimintansa jatkuvuudesta sillan madaltuessa. Osa liikennöivistä
aluksista ei sillan madaltuessa mahtuisi kulkemaan matalamman sillan
ali. Lisäksi Kruununhaan rannassa sijaitsevan kotisataman tarpeet ovat
suuremmat kuin nykyiset puitteet.

Vastine

Ks. Liikenneviraston vastine.

Hakaniemensillan lisäksi nyt suunnitelmassa olevan, Tervasaaren
kautta kulkevan, Nihdin sillan osalta on tutkittu noin viiden metrin alitus-
korkeutta.

Suunnittelualueella on mahdollista kehittää satamatoimintaa niin tekni-
sensataman kuin turistsatamankin lähtökohdista. Myös huvivenesata-
mien monipuolista toimintaa voidaan mahdollistaa alueella.

Mi01

Mielenpiteen esittäjä pitää nykyisiä liikennejärjestelyjä kävely- ja pyöräily-
liikennettä syrjivänä. Autoliikenteen nopeudet ovat kaupunkialueelle
liian suuria. Sönnäisten rantatielle esitetään kapeampia katuja sekä
kaikkien liikennemuotojen sijoittamista katualueelle koko matkalle. Täy-
dennysrakentamisesta toivotaan tehokasta rakentamista ja elävää ka-
tuympäristöä.

Mi02

Mielenpiteen esittäjä pitää tärkeänä, että tuleva raitiotie Laajasaloon to-
teutetaan Hakaniemen kautta.

As. Oy Hakaniemen Rantapuisto, As. Oy Helsingin Hakaniemen- ranta 16 ja As. Oy Merihaan Rantakulma Mi03

Mielenpiteen esittäjät pitävät täydennysrakentamista hyvänä asiana alu-
een kehitykselle. Sillan sijaan pitäisi tutkia myös tunnelivaihtoehto. Alu-
een kävely-yhteyksiä tulisi merkittävästi parantaa ja Merihaan kevyenlii-
kenteensiltayhteys toteutettaisiin viherkantana. Hakaniemenrannan alu-
etta kehitettäisiin torin ja Kauppahallin jatkeena, jonne sijoittuisi luonte-
vasti palveluita. Rantaan sijoittuvat reitit olisivat luonteeltaan vehreitä.
Täydennysrakentamisen toivotan tuovan elinvoimaisuutta alueelle ja
tavoitteeksi esitetään kaupunkirakenteen kuromista umpeen. Lisäksi
otetaan kantaa Merihaan sisäiseen täydennysrakentamiseen. Alueen

katutilan tulisi olla luonteeltaan kaupunkimainen ja raitiotie ehdotetaan vietävän Merihaan kannen alitse Näkinsillan suuntaisesti. Lisäksi toivotaan, että alueen kehittäminen voisi käynnistyä heti, pienillä toimenpiteillä kuten konttikahvioloilla, jonka tyyppistä toimintaa alueelle onkin jo muodostunut. Kaavaprosessin toivotaan olevan vuorovaikutteinen ja jatkoa onnistuneelle yleisötilaisuudelle odotetaan.

Vastine mielipiteisiin Mi01, Mi02, Mi03

Alueen liikennesuunnittelun yhteydessä tutkitaan kävelyn- ja pyöräilyyhteyksien parantamista alueella, sillan vaihtoehtoja ja vaikutuksia. Raitiotieyhteyttä Laajasaloon arvioidaan erillisessä hankkeessa. Täydennysrakentamisen ja katutilan osalta mielipiteiden tavoitteet vastavat periaatteiden tavoitteita. Merihaan täydennysrakentamista tutkiminen ratkaistaan mahdollisesti omana työnään.

Yhteenveto asukasyhteistyöstä

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa koskeva yleisötilaisuus pidettiin Laiturilla 1.10.2014 klo 14–20. Asukastapahtumassa esille nousivat sillan vaihtoehtojen tutkiminen, kuten tunnelivaihtoehto tai sijainnin muuttaminen siten että linjaus kulkisi Merihaan alta. Lisäksi erityisesti Silta-vuorensalmen rantojen kohentaminen tuotti ideoita. Yleisesti täydennysrakentaminen nähtiin alueelle luontevana.

KSVfoorumissa kerättiin mielipiteitä 12.9.–13.10.2014 alueen kehittämistä otsikolla "Hakaniemenrannan ja Merihaan kehittäminen", jonne saapui 13 vastausta. Vastauksissa korostuivat rannan ottaminen parempaan käyttöön, jonne toivottiin mm. penkkejä ja uimapaikkoja. Uudesta sillasta toivottiin sirompaa ja Sörnäisten rantatiestä kapeampaa. Täydennysrakentamista alueelle pidettiin hyvänä.

Lisäksi hanketta on esitelty alueen asukkaille ja yleisölle Merihaka illassa 17.2.2016.

Alueen toimintoja ja julkisia tiloja ideoitiin Flow-Talksissa 12.8.2016.

Luonnosaineiston nähtävilläolo 10.10.–4.11.2016

Viranomaisten kannanotot

Luonnosaineistosta saatiin kannanotot seuraavilta tahoilta:

- Helen Oy
  - Helsingin Satama Oy
  - Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL)
  - Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY) vesihuolto
  - Liikennevirasto
  - Museovirasto
-

- Helsingin kaupungin liikennelaitos -liikelaitos (HKL)
- Korkeasaari
- Helsingin taidemuseo
- kaupunginmuseo
- kiinteistöviraston geotekninen osasto
- kiinteistöviraston tonttiosasto
- rakennusvirasto
- varhaiskasvatusvirasto
- ympäristökeskus
- kaupunginkanslia

Yhteenveto viranomaisten kannanotoista

Rakennusvirastolla ja kiinteistövirastolla oli tarkennuksia kaavamääräyksiin, rajauksiin ja kerrosaloihin. Ympäristökeskuksen ja HSY:n kannanotot kohdistuivat tarkentavien selvitysten kuten melu- ja ilmanlaatuselvitysten sekä täyttöjen aiheuttaminen selvitysten laatimiseen. Kiinteistöviraston ja kaupunginkanslian kannanotot kohdistuivat asemakaavan kaavatalouteen, Keskustatunneliin varautumiseen ja esitettiin, että esimerkiksi pysäköinnin osalta tulisi löytää ratkaisuja, joilla kortteleiden tehokkuutta voitaisiin vielä kasvattaa. Kaupunginmuseo totesi kannanotossaan, että suunnittelualueen ja sen ympäristön arvokas luonne tulee olla lähtökohta alueen suunnittelulle. Helsingin Satama Oy katsoo, etteivät järjestelyt paranna liikenteen yhteyksiä. Lisäksi varhaiskasvatusvirastoa, taidemuseota ja Korkeasaaren eläintarhaa tulee informoida kaavan jatkosuunnittelusta.

Ympäristökeskus toteaa kannanotossaan, että suunnitelma kaventaa Siltavuorensalmen vesialuetta. Kaventamisen vaikutukset tulee selvittää ja huomioida asemakaavan laadinnassa. Tulevat ruoppaukset vaativat vesilain mukaisen luvan. Tulevissa melu- ja ilmanlaatuselvityksissä tulee huomioida ennusteliikennemäärien mukainen tilanne ja meluntorjunta- ym. mitoitukset tulee tehdä pahimman tilanteen mukaisesti. Raideliikenteen vaikutusarvioinnissa tulee huomioida myös tärinä ja runkomeluhaitat. Tulviminen tulee ottaa huomioon jatkosuunnittelussa, jonka lisäksi tulee huomioida hulevesien laajamittainen hallinta muun muassa rankkasateiden lisääntymisen vuoksi. VP-alueet on sijoitettu toisistaan erikseen, tehokkaan korttelirakenteen vastapainoksi alueen suunnittelussa tulee kiinnittää huomiota korttelialueiden vehreyteen ja viihtyvyyteen, lisäksi suunnitelmaan tulisi sisällyttää sellaisia vehreyttä lisääviä elementtejä, jotka toimisivat myös ilmastonmuutoksen sopeutumisen ratkaisuina, esimerkiksi viherkerroin voisi olla tällainen työkalu.

Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY) toteaa kannanotossaan, että kaavoituksen yhteydessä tulee selvittää uuden vesihuollon tarve ja huomioida alueella sijaitsevat nykyiset vesihuoltolinjat. Vesihuoltolinjat tulee pääsääntöisesti sijoittaa yleisille alueille. Mahdollisten johtokuja-

aluevarausten tarve tulee selvittää ja merkitä ne asemakaavaan. Alustava vesihuollon yleissuunnitelma kustannusarvioineen tulee laatia kaavoituksen yhteydessä ja esittää kaavaselostuksen osana. Vesijohtopaineen korotus tulee hoitaa kiinteistökohtaisesti ja kiinteistön kustannuksella.

Suunnittelualueesta koilliseen noin 0,5 km on mitattu typpidioksidi pitoisuuksia ja vuonna 2025 pitoisuus ylitti vuosiraja-arvon. HSY katsoo, että vaara typpidioksidin raja-arvon ylittämisestä tulee ottaa huomioon alueen jatkosuunnittelussa. Lisäksi aineistossa tulee esittää tieto enusteliikennemääristä ja kaavan vaikutukset ilmanlaatuun tulee tutkia mahdollisimman aikaisessa vaiheessa.

Rakennusviraston kannanotto kohdistui Hakaniemen ja ympäristön useiden hakkeiden yhteisvaikutusten vaikuttavuuteen, pelastus- ja huoltoreittien tarkempaan suunnitteluun, keskustatunneliin varautumiseen alueella, siltavarauksen W-1 leveyden lisäämiseen sekä riittävän tarkkojen selvitysten laatiminen, jotta luotettavat kustannuslaskelmat ovat käytössä päätöksen tekoa varten.

Kiinteistöviraston geoteknisen osaston kannanotto kohdistui rakennusten perustamiskustannuksiin, joita voitaisiin kohtuullistaa vieläkin tehokkaammalla rakentamisoikeudella. Lisäksi esitetään vaihtoehtoisia ja selvitettäviä toteutustapoja täyttö- ja ruoppaustöille.

Kiinteistöviraston tonttiosasto toteaa lausunnossaan, että alueen toteutumisen kustannukset saattavat ylittää saatavat maanmyyntitulot. Liikennetunnelin linjausta ja toteutusvaihtoehtoja tulee tarkastella jatkosuunnittelussa. Lisäksi vaihtoehtoisia pysäköintiratkaisuja tulee tutkia tonttitulojen lisäämiseksi, näin olisi mahdollista lisätä kortteleiden kerrosalaa tai parantaa alueen taloudellista toteutettavuutta. Lisäksi muistutetaan, etteivät kaikki selostuksessa esitetyt kustannukset ole välttämättömiä alueen rakentamiskäyttöön oton yhteydessä, kuten tulvasuojelutoimenpiteet.

Jos kustannuksissa löytyy merkittäviä säästökohteita, olisi suunnittelualueella tutkittava mahdollisuuksia lisätä toimistorakentamista.

Kivijalkaliiketilojen määrää ja sijoittelua tulee toimivan kaupunkirakenteen varmistamiseksi tarkastella muun muassa käynnissä olevan Hakaniemen hankkeiden yhteisarviointi -konsulttiselvityksen avulla.

Alueen liikennesuunnitelmassa tulee huomioida Hakaniemen pysäköintilaitoksen ajo. Lisäksi tonttiosasto toivoo pysäköintilaitosta Väinö Tannerin kentän alle.

Hanasaaren kaavoituksen yhteydessä on tutkittu Suvilahden meritäyttöä eri laajuuksilla. Tämän asemakaavaluonnoksen jatkosuunnittelussa olisi entistä paremmin yhteensovittava nämä kaksi aluetta.

Kaupunginkanslia toteaa lausunnossaan, että kaavan teknistaloudellista toteutettavuutta tulee kehittää ja kaavan vaikutuksista tulee laatia yritysvaikutusten arviointi, jossa tarkastelualueeseen kuuluu myös vaikutukset ydinkeskustan saavutettavuus.

Kaupunginmuseo toteaa lausunnossaan, että alueen rantamaisemat ja näkymät kaventuvat merkittävästi. Suunnittelualue rajautuu kahteen RKY 2009 kohdeluettelon kokonaisuuteen, lisäksi todetaan että alue on osa maakunnallisesti arvokasta kulttuuriympäristöä Helsingin empirekeskusta ja kivikaupunki. Suunnittelussa on huomioitava alueen teollisuushistoriaan liittyvän kulttuuriympäristön ja toisaalta kulttuurihistoriallisesti ja maisemallisesti arvokkaan Merihaan 1970-luvulla syntyneen kompaktikaupungin ominaispiirteiden säilyttäminen. Hakaniementorin kulttuurihistoriallinen ja kaupunkihistoriallinen merkitys on huomattava. Toriin ja sen ympäristöön tulee suhtautua vaalien. Uudisrakentaminen tulee sovittaa olemassa oleviin kulttuuriympäristöihin. Uudisrakentamisen laatuun ja rantareittien suunnitteluun tulee paneutua huolella.

Museovirasto toteaa lausunnossaan, että lausunnon asemakaavasta antaa kaupunginmuseo.

Helsingin seudun liikenne (HSL) toteaa lausunnossaan, että kaava tukee erinomaisesti HLJ 2015:n periaatteita: Kaava tiivistää merkittävästi pikaraitiotien pysäkkien ympäristöä ja luo merkittävän käyttäjäpotentiaalin alueelle. Sörnäisten rantatielle tulisi varata joukkoliikennekaistat ja Hakaniemenrannan ja Sörnäisten rantatien risteuksen pohjoispuolelle tulisi esittää joukkoliikennepysäkit, samoin Hakaniemensillan eteläpuolelle, Pohjoisrantaan. Kevyenliikenteen siltayhteys Kruununhaasta Hakaniementorille parantaisi alueen kevyenliikenteen yhteyksiä ja pikaraitiotiepysäkkien saavutettavuutta Kruununhaan suunnasta. Pyöräilyn osalta kaavassa tulee varmistaa pyöräilyreittien jatkuvuus ja sujuvuus sekä riittävä pyöräpysäköinnin huomioiminen.

Liikennevirasto toteaa lausunnossaan, että silta Merihaan ja Nihdin välillä on mahdollista toteuttaa vasta kun energiahuoltotoiminnoille tarpeelliset laivakuljetukset Hanasaareen ovat päättyneet. Liikennevirastoon tulee olla yhteydessä uuden sillan aukkomitoituksesta. Uuden Hakaniemensillan alikulkukorkeus täyttää Liikenneviraston suositukset vesistön ylittävän sillan osalta.

Helsingin Satama Oy toteaa lausunnossaan, että sataman liikenneyhteydet eivät kaavan tavoitteiden mukaisesti parane. Jatkosuunnittelussa tulee paremmin huomioida sataman liikenteen erityispiirteet.

Varhaiskasvatusvirastolla ei ole huomautettavaa valmisteluun liittyen Hakaniemen sillan parantamiseen. Valmisteluun liittyvän täydennysrakentamisen aiheuttama mahdollinen palvelutarpeen kasvu tulee ottaa huomioon kaavamuutoksen valmistelun edetessä, varhaiskasvatusvirasto toivoo yhteydenottoa, kun on olemassa arvioita täydennysrakentamisen tarkemmista laajuuksista. Alueen nykyiset palvelutilat ovat erittäin tehokkaassa käytössä eikä niihin ole juurikaan mahdollista turvautua palvelutarpeen kasvaessa.

Taidemuseota tulee informoida siinä tapauksessa jos taideteosten siirtoa harkitaan.

Korkeasaaren eläintarha esittää kannanotossaan, että Hakaniemestä käsin operoiva vesireittiliikenne Korkeasaareen huomioitaisiin suunnittelussa ja muutoksista tiedotettaisiin.

Muilla viranomaisilla ei ollut huomautettavaa.

Luonnosaineistoa koskevissa viranomaisten kannanotoissa esitetyt asiat on otettu huomioon kaavatyössä siten, että alueen melu- ja ilmanlaatuselvitystyö käynnistetään yhteistyössä Ympäristökeskuksen kanssa, kaavamääräyksiä tarkennetaan ja pysäköintiä tarkastellaan Hakaniemen alueella kokonaisuutena. Kaavamääräyksiä ja rajoituksia tarkennetaan kannanottojen pohjalta. Lisäksi asemakaavan vaikutuksista laaditaan yritysvaikutusten arviointi.

Vastineet viranomaisten kannanottoihin

Tarkemmat selvitykset

Alueen suunnitelmasta laaditaan melu- ja ilmalaatuselvitykset yhteistyössä Ympäristökeskuksen kanssa, jonka pohjalta asemakaavaa tarkennetaan. Ympäristökeskuksen esittämät näkökulmat vesien virtauksiin liittyen otetaan huomioon kaavan jatkosuunnittelussa ja loppukäytössä vesiluvan hakemisen yhteydessä. Asemakaavatyön ohella laaditaan myös yritysvaikutusten arviointi.

Raideliikenteen aiheuttamat melu- ja värinähaitat

Kaavassa on annettu määräys, jolla pyritään varmistamaan, ettei raitiotien ympäristöön aiheutuisi merkittävää häiriötä runkomelusta tai värinästä.

Puistojen sijoittuminen suunnitelmassa

Tavoitteena on, että suunnitelman puistot kytkeytyvät olemassa olevan ympäristön puistoihin. Näin nykyisiä puistoja voidaan hyödyntää paremmin, kuten Kirjanpuiston laajentaminen. Suvilahden ympäristö muodostaa kokonaisuuden jossa nyt esitetyn rakennetun rannan vastapainoksi esitetään Hanasaaren suunnitelmassa puistoaluetta. Merihaan

edustalla, asukkaille tärkeäksi koettua viheraluetta on pyritty laajentamaan. Alueen suunnittelun lähtökohta on, että rannat ovat julkista kävelyaluetta sekä virkistysaluetta.

Alueen suunnittelussa tulee huomioida tulviminen sekä hulevesien laajamittainen hallinta

Osana asemakaavaluonnoksen kunnallisteknistä yleissuunnittelua kaava-alueelle ja tulvien muodostumisen vaikutusalueelle on laadittu tulvien hallinnan yleissuunnitelma, kuten valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet velvoittavat. Yleisten alueiden ja tonttien maankäytöllisessä ja toteutukseen tähtäävässä jatkosuunnittelussa ratkaisut tulee yhteen sovittaa tähän alueelliseen yleissuunnitelmaan, jota tulee tarvittaessa päivittää

Vesihuollon suunnittelu ja kustannusarviot

Kaupunkisuunnitteluviraston ja Helsingin seudun ympäristöpalveluiden (HSY) yhteisesti rahoittamana laadittu yleissuunnitelma osoittaa ratkaisut HSY:n esittämiin seikkoihin. Asemakaavaluonnoksen selostus käsittelee HSY:n esittämät asiat.

Täyttö- ja ruoppaustöiden toteuttaminen

Asemakaavaluonnoksen suunnittelun yhteydessä on alueelle laadittu pohjarakentamisen yleissuunnitelma, jossa on esitetty alueelle alustavat toteutusratkaisut. Asemakaavan jatkosuunnittelussa ja alueen toteutussuunnittelussa voidaan tutkia vaihtoehtoisia toteutusmenetelmiä ja määrittää lopulliset käytettävät ratkaisut.

Kivijalkaliiketilat

Alueen kortteleiden kadunvarsitilat on pääsääntöisesti osoitettu liiketiloille. Tämä vastaa uuden Yleiskaavan tavoitetta Liike- ja palvelukeskustan C1 ja Kantakaupunkimerkinnän C2 tavoitetta, joissa maantakerrokset ja kadulle avautuvat tilat on osoitettava pääsääntöisesti liiketiloiksi.

Suunnittelualueen kustannukset

Asemakaavaprosessin yhteydessä on laadittu pohjarakentamisen yleissuunnitelma, kunnallistekninen yleissuunnitelma sekä maaperän ja sedimenttien pilaantuneisuusselvityksiä. Näiden pohjalta on arvioitu maankäytön kehittämisestä aiheutuvat kustannukset. Kustannukset esitetään kaavaselostuksessa ja näitä tarkennetaan tarvittaessa jatkosuunnittelun yhteydessä. Suoraan uuden maankäytön toteuttamiseen liittyvien kustannusten lisäksi alueella joudutaan varautumaan tulvasuojeluun liittyviin kustannuksiin, jotka osin toteutuvat pitkällä aikajänteellä.

Tarkastelun ulkopuolelle on rajattu Kruunusillat -hankkeen sekä Hakaniemensillan kustannukset.

Kaavaratkaisu on yleiskaavan mukainen ja edesauttaa kaupungin strategisten tavoitteiden toteutumista tiivistämällä nykyistä kaupunkirakennetta joukkoliikenneyhteyksien varteen sekä kehittämällä kaupunginosien keskustoista monitoimisia ja viihtyisiä. Kaavaratkaisulla edistetään alueiden tiivistymistä ja kestävien liikkumismuotojen lisäämistä kaupunkitasolla.

Täydennysrakentamisen määrä ja muoto tulee sovittaa olemassa olevaan kaupunkirakenteeseen. Tehokkuuden osalta uudisrakentaminen vastaa olemassa olevan ympäristön tehokkuutta. Lisäksi täydennysrakentamisessa on huomioitu uudistuotantoa määräävät säädökset, jotka asettavat rajat tehokkuudelle.

Suvilahden ympäristön kaavoitus ja Suvilahden täyttäminen

Kaupunkisuunnittelulautakunta on antanut aiheesta lausunnon kaupunginhallitukselle 24.5.2016, jossa todetaan, että vesialueen täyttäminen ei ole yleispiirteisten kaavojen mukaista, jolloin asian ratkaiseminen edellyttäisi myös ylemmän asteisten kaavojen tarkistamista tai vähintään yleiskaavatasoisia selvityksiä poikkeamisen perusteluiksi asema-kaavan laatimisen yhteydessä.

Hanasaaren alueella on pitkä polveileva rantaviiva, joka täyttöjen myötä lyhenisi merkittävästi. Samalla menetetään alueen merellisyyttä ja arvostetuimpien merenranta-asuntojen määrä vähenee. Merialueiden vähenemistä tulee suunnitelmassa kompensoida uusilla puistoalueilla, mikä vähentää rakentamispotentiaalia jonkin verran.

Laajat meritäytöt ovat ristiriidassa ympäristössä olevien jo rakennettujen ja rakenteilla olevien alueiden lähtökohtien, tehtyjen sopimusten ja esitettyjen tavoitteiden kanssa ja on todennäköistä, että vesialueiden täyttäminen nostaisi voimakasta vastustusta vaikutusalueellaan.

Toimitilan määrän lisääminen suunnittelualueella

Kaupunkisuunnittelulautakunta hyväksyi alueen asemakaavan muuttamisen periaatteet 4.11.2014, edellyttäen että alueen jatko-suunnittelussa tavoitellaan huomattavasti tiiviimpää rakennetta.

Jatkosuunnittelussa alueen kortteleiden käyttötarkoituksia tarkennetaan melu- ja ilmanlaatuselvitysten pohjalta.

Sörnäisten rantatien joukkoliikennekaistat

Joukkoliikennekaistojen lisääminen Sörnäisten rantatielle liikennekaaviossa esitettyjen ajokaistojen lisäksi vähentää Merihaankadun uusille kortteleille osoitettavaa rakennusala merkittävästi. Pysäkkien osalta Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) esittämät asiat huomioidaan jatkosuunnittelussa ja tarkempi suunnittelu toteutetaan yhteistyössä HSL:n kanssa.

Pyöräilyreittien jatkuvuus suunnittelualueella ja pyöräpaikat

Pyöräilyreittien osalta liikennesuunnittelussa on kiinnitetty huomiota pyöräilyreittien toimivuuteen ja sujuvuuteen. Jatkosuunnittelussa järjestelyjen tarkoituksenmukaisuuteen ja toimivuuteen tullaan edelleen kiinnittämään huomiota. Uuden rakennusalan osalta pyöräpysäköintipaikkoja pyritään suunnittelemaan vähintään voimassa olevien pysäköinnin laskentaohjeiden mukainen määrä. Laskentaohjeissa annetaan tarkemmat laadulliset ohjeet paikkojen sijoittamiselle ja toteuttamiselle, jotka ohjaavat suunnittelua.

Sataman liikenteen huomioiminen liikennesuunnitelmassa

Suunnittelun tavoitteena on kaikille kulkumuodoille sujuvat ja toimivat järjestelyt. Satamalle tärkeällä Sörnäisten rantatie–Pohjoisranta reitillä kaistamäärät pysyvät nykyisen kaltaisina. Esimerkiksi Hakaniemen sillalla kaistamäärä on nykyisin 2+2 ja myös uuden sillan osalta kaistamäärän on suunniteltu pysyvän 2+2. Asemakaavaluonnoksen liitteenä olevassa liikennekaaviossa suurin muutos Sörnäisten rantatie–Pohjoisranta reitille on Hakaniemen sillan päihin on suunnitellut uudet liikennevalo-ohjatut tasoliittymät. Suunnittelualueesta on tehty liikenteen toimivuustarkastelut, joissa on huomioitu liikenteeseen vaikuttavat tulevat kehityshankkeet ja liikenne-ennusteiden mukainen liikenteen muutos. Toimivuustarkastelujen perusteella liikennekaavion mukaiset järjestelyt eivät aiheuta kapasiteetti- tai sujuvuusongelmia Sörnäisten rantatie–Pohjoisranta reitillä liikennevaloista aiheutuvia pysähdyksiä lukuun ottamatta. Lisäksi risteysten geometrioissa on erityisesti kiinnitetty huomiota sataman liikenteen erityispiirteisiin varautumalla suuremmilla kaartosäteillä mm. yhdistelmäajoneuvoihin.

Keskustatunneliin varautuminen suunnittelualueella

Suunnittelualueella sijaitsee varaus yleiskaavan mukaiselle liikennetunnelille. Asemakaavan ehdotusvaiheessa tutkitaan erilaisia linjausvaihtoehtoja ja toteuttamistapoja tunnelivarauksen toteuttamiselle. Suunnittelussa otetaan huomioon toteuttamiseen varautumisesta aiheutuvat ennakkoinvestoinnit ja talousvaikutukset. Jätevedenpumppamolle (et-1) varattavaa aluetta tarkistetaan jatkosuunnittelun yhteydessä.

Vaihtoehtoiset pysäköintiratkaisut

Asemakaavan kortteleille esitetyt pysäköintinormit määräytyvät kaupunkisuunnittelulautakunnan 15.12.2015 hyväksymien laskentaohjeiden pohjalta. Jatkosuunnittelussa tutkitaan alueen keskitettyjen pysäköintilaitosten käyttöä osana pysäköintiratkaisua.

Merihaka-Nihti sillan alituskorkeus

Hanasaaren energiavoimalaitoksen raaka-ainekuljetusten loppuessa tarve vesiväylälle loppuu. Sompasaaren laituriin suunniteltujen kelluvien liike-, toimisto- ja ravintolalaitosten sekä vesialueen huoltoon liittyvään toimintaan varaudutaan nostosiltaosuudella.

Sillan korkeutta rajoittaa ensisijaisesti kaupunkinäkömä Kalasatamanpuiston suunnasta kohti Kruununhakaa.

Pienvenesatamatoiminta Suvilahden rannassa tulee sovittaa alituskorkeuden mukaan.

Kevyenliikenteen siltayhteys Kruununhaasta Hakaniementorille

Kevyenliikenteen siltayhteys Kruununhaan puolelta Hakaniementorin suuntaan tutkitaan jatkosuunnittelussa. Siltavuorensalmen vesialueella siltojen alituskorkeuden tulee palvella Yleiskaavan tavoitetta, jossa Hakaniemestä tulee vesireittiliikenteen sekä muun joukkoliikenteen vaihtopiste. Lisäksi uutta rantaa on tarkoitus varata tilausliikenteelle.

Alueen patsaiden ja taideteosten siirtäminen

Jatkosuunnittelussa alueen taideteosten ja patsaiden uusista sijoituspaikoista neuvotellaan taidemuseon kanssa.

Yhteenveto mielipiteistä

Luonnosaineistoa koskevia mielipidekirjeitä saapui 30 kpl. Lisäksi suullisia mielipiteitä on esitetty asukastilaisuudessa ja puhelimitse.

Mielipiteet kohdistuivat Hakaniemenrannan täydennysrakentamiseen ja Merihaka-Nihti pikaraitiotiesillan sovittamiseen olemassa olevaan ympäristöön Merihaan eteläpuolella. Erityisesti hotelli herätti mielipiteitä peittyvien näkymien takia. Lisäksi toivottiin enemmän puistoja ja vehreyttä alueelle. Yleisesti muutoksia alueella pidettiin hyvänä, kun alueen yhteydet parantuvat ja kaupunkikuva eheytyy.

Mielipiteet on otettu huomioon kaavatyössä siten, että rantojen jatkosuunnittelussa pyritään lisäämään paikkoja oleskelulle ja puustoa. Lisäksi jatkosuunnittelussa kiinnitetään erityistä huomiota Merihaan eteläreunan detaljisuunnitteluun, siten että nykyiset huolto- ja kävelyreitit on mahdollista säilyttää myös jatkossa. Hotellin osalta vaikutusten arviointia tarkennetaan ehdotusvaiheeseen, kun asemakaavatyön pohjaksi valmistuva kilpailu ratkeaa.

Vastineet mielipiteisiin aihepiireittäin

Alueen täydennysrakentaminen voisi olla tiiviimpää

Täydennysrakentaminen sopii alueelle hyvin ja se parantaa nykyistä tilannetta. Lisäksi toivottiin, että aluetta suunniteltaisiin entistäkin tehokkaampana. Näkinsillan eteläpuolisia kortteleita voisi vielä tiivistää ja jopa jatkaa kadun yli kiinni Merihakaan. Hakaniemenrannan asuinkortteleiden julkisivujen massoittelu koettiin levottomaksi. Alueen kortteleista haluttiin umpikortteleita.

Alueen täydennysrakentamisesta tulisi luopua

Hakaniemenranta on nykyisellään kaunis ja tulisi säilyttää sellaisenaan. Uudisrakentaminen peittää näkymiä ja varjostaa nykyisiä asuntoja. Rakentaminen täytöille on kallista ja siitä tulisi luopua.

Vastine

Alueen täydennysrakentaminen pohjautuu kaupungin strategisten, yleiskaavan ja Asumisen ja maankäytön ohjelman tavoitteisiin tiivistää kaupunkirakennetta olemassa olevien joukkoliikenteen solmukohtien ympäristössä. Alueen suunnittelun keskeinen täydennysrakentamisen periaate on, että uusi rakenne sovitetaan vanhaan samoista kaupunkirakenteellisista lähtökohdista. Lisäksi uusien korttelien suunnittelussa on huomioitu uuden yleiskaavan tavoitteet. Näin määräytyvät uusien korttelien tehokkuus ja muoto. Korttelialueiden sijoittumisessa on huomioitu alueen kaupunkirakenteelliset lähtökohdat kuten keskeiset yhteydet, näkymät ja akselit alueella.

Hotellirakennusten korttelialue Hakaniemenrannassa

Hakaniemessä on jo entuudestaan kolme hotellia. Parempi hotellin sijoituspaikka olisi Hakaniemenrannan itäreuna, sillä hotellirakennus vie näkymiä Hakaniementorilta sekä asuinkortteleista sen pohjoispuolella.

Vastine

Uudessa yleiskaavassa Hakaniementorin ympäristö on merkitty liike- ja palvelukeskustaksi C1, jota kehitetään toiminnallisesti sekoittuneena kaupan ja julkisten palvelujen, toimitilojen, hallinnon, asumisen, puistojen, virkistys- ja liikepalvelujen sekä kaupunkikulttuurin alueena. Yleiskaavan myötä myös alueen joukkoliikenneyhteydet parantuvat merkittävästi, kun Kruunusillat -pikaraitiotieyhteys ja Pissararata toteutuvat. Sijoituspaikka keskeisen julkisentilan reunasta on perusteltu. Hotellin sijoittuminen alueelle lisää alueen liiketoiminnan mahdollisuuksia, vetovoimaa ja aktiivisuutta. Näistä lähtökohdista Hakaniementorin ympäristöä on luontevaa kehittää ottaen huomioon alueen arvokas luonne. Rakentaminen muuttaa näkymiä Hakaniementorin suunnasta sekä asuinkorttelin eteläosasta, rakennuksen massoittelussa ja sijoituksessa on pyritty huomioimaan näkymien muutokset siten, että rakennusta ei ole sijoitettu kiinni Hakaniemenranta -katualueeseen vaan se on pyritty sijoittamaan riittävälle etäisyydelle rannan täytöille, jolloin näkymien säilyminen osittain on mahdollista eikä hotellirakennus varjosta vanhaa rakennuskantaa kohtuuttomasti. Hotellin läntistä julkisivua on viistetty siten, että näkymälinja torilta säilyy osittain.

Merihaan pysäköintilaitokset

Merihaan pysäköintilaitokset sopivat hyvin täydennysrakentamisen paikoiksi. Katualue Merihaan puolella tulee siirtää, niin ettei linjaus osu pysäköintilaitoksen päälle, jolloin pysäköintilaitoksen toteutus ei ole sidok-

sisä muuhun alueen rakentumiseen. Näissä kortteleissa tulisi mahdollistaa autottomien talojen rakentaminen. AKS-korttelialue tulee muuttaa AK-kortteliksi.

Vastine

Alueen kortteli- ja katurajauksia tarkistetaan siten, että nykyiset tontinrajat on mahdollista säilyttää. Merihaan pysäköintilaitosten osalta kaa-voitus viedään loppuun omana kokonaisuutenaan, jolloin voidaan tarkemmin huomioida pysäköintilaitoksista poistuvien paikkojen aiheuttama tarve Merihaan alueella kokonaisuudessaan. Jatkosuunnittelussa korttelialuumerkintää on mahdollista tarkentaa AK-kortteliksi.

Alueelle tulee suunnitella enemmän puistoja

Esitetyt uudet puistot ovat tarpeellisia. Alueelle tulee suunnitella enemmän lähileikkipaikkoja, kenttiä ja puistoja. Ranta tulee hyödyntää paremmin julkisessa käytössä niin, että siellä oleskelu on mahdollista ja sinne saadaan vihreää. Erityisesti Sörnäistenrannassa on liian pitkä matka lähimpään puistoon, jos liikkuu huonosti.

Asukkaat olivat huolissaan myös perinteisten näkymien peittymisestä, kuten esimerkiksi Siltavuorenrannalta Hakanimentorille.

Vastine

ks. vastine **Puistojen sijoittuminen suunnitelmassa.**

Merihaan eteläinen edusta

Merihaan eteläreunan asuinrakennusten huomioiminen suunnittelussa ja huoltoreitin varmistaminen Merihakaan sekä Kulttuurisaunalle. Puuston säilyttäminen Hakaniemenrannassa ja Merihaan eteläpuolella koettiin tärkeäksi, samoin Merihaan edustan nurmialue ja sen laajennus toivottiin säilyvän hengeltään nykyisellään. Merihaan veneseuralle tulee turvata riittävät toiminnan edellytykset. Rantaan tarvitaan satamalle pieni huoltorakennus, wc, veneseuran varasto ja vartiokoppi. Tarvitaan myös jollapurjehdusta/kevytveneitä varten luiska ja varasto. Alueelle toivottiin lisäksi uimarantaa ja koirapuistoa.

Vastine

Merihaan eteläreuna on mitoitukseltaan haastava, kun raitiotie liittyy sillalla olemassa olevaan rakennettuun ympäristöön. Alueen suunnittelussa kiinnitetään erityistä huomiota siihen, että olemassa olevat asuinrakennukset ja tarvittavat reitit huomioidaan jatkosuunnittelussa. Puuston säilyminen on epätodennäköistä kun raitiotien perustuksia sekä tärinän ja runkomelun eristeitä asennetaan. Alueen viheraluetta on tarkoitus laajentaa siten, että rantalinja Kulttuurisaunalta jatkuu yhtenäisenä.

Taide asemakaava-alueella

Alueelle tulisi investoida taiteeseen, alueelle sijoittuviin kortteleiden suunnitteluun tulee soveltaa prosenttitaide periaatetta. Lisäksi vanhan

Hakaniemensillan pilareita tulisi sijoittaa alueelle, esimerkiksi Merihaan edustan uuteen puistoon. Lisäksi toivottiin, ettei Maailman rauhan patsaan sijoitusta muutettaisi.

Vastine

Alueen suunnittelussa tehdään jatkossa yhteistyötä kaupunginmuseon ja taidemuseon kanssa kun alueen taideteoksille ja patsaille etsitään uudet sijoituspaikat. Prosenttitaitteen mukaan ottamista tutkitaan jatkosuunnittelussa.

Raitiotien linjaus Merihaan pohjoispuolelta

Raitiotie tulee linjata Merihaan pohjoispuolelta. Hakaniemenranta on Merihaan kohdalta liian kapea.

Vastine

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 31.8.2016 Kruunusillat-hankkeen toteuttamisen Helsingin keskustan ja Laajasalon väliseksi raitiotieyhteydeksi. Päätös sisältää Pitkäsilta–Hakaniemenranta–Nihti -linjauksen.

Raitiotien linjaaminen

Raitiovaunun aiheuttaman melun ja tärinän enimmäisarvot tulee ilmoittaa kaavassa. Ja mihin arvoihin pyritään raitiotien osalta?

Vastine

Suomessa ei toistaiseksi ole olemassa virallisia raja- tai ohjearvoja liikenteen aiheuttamalle runkomelulle tai tärinälle. VTT on esittänyt suosituksensa sekä runkomelun että liikennetärinän osalta suunnittelun tavoitearvoiksi. Runkomelun tavoitearvona asuinhuoneistossa voidaan avoradoilla käyttää tyypillisesti arvoa $L_{A\text{Smax}}$ 35 dB. Tärinän osalta vanhoilla asuinalueilla tulisi tavoitella vähintään värähtelyluokkaa, jossa värähtelyn tunnusluku $v_{w,95}$ 0,6 mm/s ei ylittyisi. Koska edellä mainitut lukuarvot ovat luonteeltaan tavoitearvoja suunnittelulle, eivätkä virallisia raja- tai ohjearvoja, ei niitä myöskään kaavamääräyksellä ole syytä saattaa sellaiseen muotoon. Kaavoissa esitettävät julkisivun ääneneristävyydsmääräykset sen sijaan perustuvat pääsääntöisesti liikenteen aiheuttamaan keskiäänitasoon, jota verrataan valtioneuvoston päätöksen mukaisiin melutason ohjearvoihin.

Kaavassa on annettu runkomelua ja tärinää koskeva määräys, jotta raitiotien jatkosuunnittelussa asia tulisi otettua huomioon siten, ettei ympäristöön aiheutuisi merkittävää häiriötä. Runkomelun ja tärinän mahdollista torjuntatarvetta arvioidaan tarkemmin toteutussuunnittelussa. Kruunusilltojen raitiotieyhteyden suunnitteluun liittyen on tehty alustavaa arviota, jonka mukaan raitiotieliikenteestä ei aiheutuisi merkittävää riskiä runkomelun tai tärinän aiheuttamasta häiriöstä nyt asemakaavoitetavan raitiotieosuuden rakennetussa lähiympäristössä.

Pysäköintipaikat vähenevät Hakaniemenrannassa ja Siltavuorenrannassa uusien liikennejärjestelyjen takia. Tällä on vaikutuksia esimerkiksi Hakaniementorin ja hallin toimintaan.

Vastine

Hakaniemenrannan ja Siltavuorenrannan pysäköintipaikat poistuvat kun alueen liikennejärjestelyt muuttuvat ja Hakaniemenrantaan osoitetaan uusi raitiotieyhteys ja täydennysrakentamista. Hakaniemen ympäristön pysäköintiin on varauduttu torin alaisella pysäköintilaitoksella. Laitokseen mahtuu 700 paikkaa.

Siltavuorenrannan katu on luokituksestaan pääkatu ja rantaan osoitetaan kävelyn ja pyöräilyn yhteydet. Vastavuoroisesti alueen kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen yhteydet paranevat merkittävästi kaavan myötä.

Siltavuorenrannan liikennemäärät kasvavat suunnitelman myötä ja Unioninkadun Siltavuorenkadun risteys tulisi siksi ottaa mukaan liikennesuunnitelmaan. Lisäksi pysäköintipaikkojen määrän vähenemisen Siltavuorenrannassa katsottiin olevan huono asia. Lisäksi kiinnitettiin huomiota, ettei Siltavuorenrannan suuntaista kävely-yhteyttä ole esitetty suunnitelmissa.

Vastine

Alueen liikenteen toimivuutta on tarkasteltu liikenteen simuloinneilla ja niiden pohjalta on todettu risteysten ja alueen katuverkon toimivuus. Siltavuorenrannan liikennemäärä tulee kasvamaan. Kasvua rajoittaa kuitenkin mm. se ettei Siltavuorenrannan suunnalle voida antaa Unioninkadun risteuksen liikennevaloissa nykyistä enempää vihreää aikaa, mikä tarkoittaa, ettei reitti muodostu erityisen houkuttelevaksi tulevaisuudessa. Jatkosuunnittelussa kiinnitetään huomiota rannan kävely-ympäristön laatuun ja jatkuvuuteen.

Ajoyhteys Lintulahdenkuja 4 sijaitsevan toimistorakennuksen sisäpihalle

Vastine

Liikennesuunnitelmaa tarkennetaan siten, että Lintulahdenkujan olemassa olevat yhteydet ovat jatkossakin käytössä.

Liikenne ruuhkautuu liikennevaloristeysten takia

Vastine

Alueen liikenteen toimivuutta on tarkasteltu liikenteen simuloinneilla ja niiden pohjalta on todettu risteysten ja alueen katuverkon toimivuus.

Kävelysilta Siltavuorensalmen yli

Vastine

Ks. vastine **Kevyenliikenteen siltayhteys Kruununhaasta Hakaniementorille.**

Suunnitelma ei täytä MRL:n asemakaavan sisältövaatimuksia turvallisen, terveellisen ja viihtyisän kaavoituksen osalta.

Vastine

Asemakaava on laadittava siten että luodaan edellytykset terveelliselle, turvalliselle ja viihtyisälle ympäristölle. Asemakaavan tavoitteet sekä ympäristön lähtökohdat huomioon ottaen asemakaava täyttää sisältövaatimukset. Asemakaavan muutos parantaa alueen viihtyisyyttä erityisesti merenrannoissa, olemassa olevia puistoja laajennetaan ja seudullisia reittejä yhdistetään paremmin verrattuna nykytilanteeseen. Terveellisen ympäristön edellytykset täyttyvät sillä asemakaavan muutos tukee keskeisen uuden joukkoliikenneyhteyden mahdollistamista Hakaniemeen, samoin kaava mahdollistaa vesireittiliikenteen paremmat edellytykset alueella nykyiseen verrattuna. Alueen turvallisuus paranee merkittävästi kun liikennejärjestelyjä muutetaan siten, että se vastaa myös jalankulkijoiden, pyöräilijöiden ja joukkoliikenteen tarpeisiin autoilun ohella. Asemakaavalla ohjataan myös rakennusten suojautuminen melulta ja ilman epäpuhtauksilta.

Energiahuollon alueen vaikutuksia asemakaava-alueen pohjoisosaan esitetyn uuden maankäytön kannalta selvitetään asemakaavaehdotuksen valmistelun aikana. Asemakaavaluonnoksessa on määräys, jolla varmistetaan, että terveellisyyden ja turvallisuuden edellytykset selvitetään jatkosuunnittelussa ja että käyttöön oton edellytys on, että terveellisyyden ja turvallisuuden vaatimukset täyttyvät.

Asemakaavassa on maaperän pilaantuneisuuden tutkimista ja kunnostamista koskeva kaavamääräys, jolla varmistetaan, ettei maaperän pilaantuneisuudesta aiheudu terveys- tai viihtyvyyshaittaa.

Kaava mahdollistaa alueen korkotasojen ja kunnallistekniikan jatkosuunnittelussa varautumisen merivedenpinnan nousuun sekä lisääntyviin myrskyihin, rankkasateisiin ja taajamatulviin.

Kaavassa on annettu määräys, jolla pyritään varmistamaan, ettei raitiotien ympäristöön aiheutuisi merkittävää häiriötä runkomelusta tai tärinästä.

Vaikutusten arviointi on puutteellinen hotellin osalta

Vastine

Ks. vastine **Hotellirakennusten korttelialue Hakaniemenrannassa**.

Alueen rakentamisen aikana paalutustyöt saattavat vaurioittaa naapurirakennuksia. Rakentamisen aikaiset jalankulkuyhteydet alueen läpi tulee huomioida erityisesti siltojen rakennusaikana. Lisäksi alueelle toivottiin väliaikaistoimintoja.

Vastine

Asemakaavassa ei oteta kantaa alueen väliaikais- ja rakentamisaikaisiinjärjestelyihin. Lopulliset perustamistavat ja rakenneratkaisut määritetään toteutussuunnittelun yhteydessä.

Kunnallisteknisten verkostojen huomioiminen suunnittelussa

Vastine

Alueen kaavoituksen yhteydessä on laadittu kunnallistekninen yleisuunnitelma, jossa huomioidaan alueen verkostojen tarve ja mitoitus alueella.

Veden vaihtuvuus salmessa vaikeutuu täyttöjen myötä ja sillä on vaikutuksia veden laatuun.

Vastine

Ks. vastine **Tarkemmat selvitykset**.

Pienvenesatamien toiminta alueella

Vastine

Alueen pienvenesatamien toiminta turvataan asemakaavan muutoksen yhteydessä. Jatkosuunnittelussa tullaan kiinnittämään huomiota erityisesti rantojen virkistyskäytön ja satamatoiminnan yhteensovittamiseen. Tavoitteena on, että satamien huoltoajo mahdollisuudet turvataan vähintään nykyisissä puitteissa.

Yhteenveto asukastilaisuudesta 19.10.2016

Asukastilaisuus järjestettiin info- ja näyttelytila Laiturilla, jonne saapui noin 100 ihmistä. Tilaisuudessa nousivat erityisesti esille hotellin sopivuus alueelle, sen sijoittuminen ja koko. Alueelle toivottiin enemmän vehreyttä ja puistoja. Lisäksi huolta herätti myös pysäköintipaikkojen riittävyys suunnitelman toteutuessa.

Hakaniemenrannan ja Merihaan ympäristön suunnitteluperiaatteet**OAS****Asukastilaisuus****Paikka:** Laituri**Aika:** 1.10.2014 14.00–20:00**Paikalla****Kaupunkisuunnitteluvirastosta:**

Perttu Pulkka, arkkitehti

Marjaana Yläjääski, arkkitehti

Milla Nummikoski, arkkitehti

Jukka Kähkönen, arkkitehti

Anu Lamminpää, maisema-arkkitehti

Taneli Nissinen, liikennesuunnittelija

Juha-Pekka Turunen, vuorovaikutussuunnittelija, puheenjohtaja

Osallistujia: 60–80 henkilöä**Tilaisuuden kulku**

Tilaisuudessa kerättiin asukkaiden ideoita suunnittelutyön pohjaksi. Suunnittelijat keräsivät osallistujien ideoita ylös. Tapahtuman ideointi osuus kesti klo 14–18. Tämän jälkeen pidettiin paneelikeskustelu.

Mielipiteet tulee jättää **13.10.** mennessä.**Tilaisuudessa esitetyjä ideoita:**Nykytilanne:

Hyvää alueella

- Korkeasaaresta kuuluu leijonien karjuntaa
- Kansa on pikkuhiljaa löytänyt Hakaniemenrannan (Kulttuurisauna ja sen edustan pikniknurmi, epävirallinen uimapaikka huoltolaiturilta), onnistuneita väliaikaistoimintoja kesällä 2014 (kahvila, sup-lautojen vuokraus)
- Rantareitti suosittu, vielä suositumpi kun Kalasatama valmistuu
- Venepaikat lähellä

Parannettavaa alueella

- Melu estää viettämästä aikaa parvekkeella ja peittää leijonien karjunnan
- Puistot melualueita
- Kruunuhaasta huonot yhteydet Siltavuorenrantaan
- Pyöräreitti on vilkas ja kulkee rantareitillä, asuintaloista käynti vaarallisesti suoraan pyörätielle

---

PostiosoitePL 2100
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunkisuunnittelu@hel.fi**Käyntiosoite**Kansakoulukatu 3
HELSINKI 10
<http://www.hel.fi/ksv>**Puhelin**

+358 9 310 1673

Faksi

+358 9 310 37409

Tilinumero

800012-62637

Y-tunnus0201256-6
Alv. nro
FI02012566

- Sörnäisten rantatie vaikeasti ylitettävä, ylikulkusilta purettu turhaan
- Hakaniemen ranta epämiellyttävä, parkkialueet rannassa paraatipaikalla
- Opetusviraston rakennus ruma ja hallitseva
  - ei tulisi lukita säilytettäväksi ikuisesti nyt tehtävien suunnitteluratkaisujen myötä
  - Parkkialue epämiellyttävä ja arvokkaalla paikalla

Tulevaisuus:

Alueen yhteydet

- Hyvä kävely-yhteys rantaan
- Kallion alueen kytkeminen Suvilahden rantaan
- Sillan sijaan yhteyttä tulisi tutkia tunnelia salmen ali
- Useita siltoja salmen yli
- Hakaniemenranta merihakalaisille tärkeä yhteys viheralueille, nykytilanteessa salmen eteläranta kuitenkin mieluisampi
- Jonottavat autot aiheuttavat enemmän päästöjä kuin nykytilanteessa
- Pyöräily- ja ratikkayhteydet Rantatielle, Ei ratikkaa rantaan
- Torilta yhteys rantaan
- Merihaan kantta jatketaan Rantatien yli

Ympäristön parantaminen

- Rannat kaupunkilaisten käyttöön: museo, kajakit, kahvilat, uimaranta
- Hakaniemenrantaan puisto ja toimintoja, Rantabulevardi
- Turisteille nähtävää
- Veden äärelle tulisi päästä, rantamuuri liian korkea mm. kalastajille ja melojille, kelluvia toimintoja
- Paikkoja lapsille ja nuorille, viipalekoulu
- Venesatama ja veneiden talvisäilytys
- Meluntorjunta suunnittelun lähtökohtana
- Hakaniementorin kehittämisestä oma ideailta
- Väliaikaistoimintoja Siltavuorensalmen ympärille heti

Täydennysrakentaminen

- Kansi Merihaasta rantatien yli, lisää Merihakaa
- Näkymiä asunnoista ei saa peittää
- Merihakaa ei tule piilottaa uuden rakentamisen taakse
- Alueelle maamerkkirakennus
- Rakentaminen kiinni siltaan (vrt. Tukholma)
- Sillan alustilan hyödyntäminen
- Viheralueiden merkitys kasvaa kun täydennysrakennettaan
- Järkeä pysäköintinormeihin alueella: hyvät yhteydet
- Matala laiturireitti alueen ympäri
- Hakaniemi osa keskustaa
- Tarvitaan vetovoimatekijöitä, kaupallisia palveluita
- Vahvistetaan alueen luonnetta

Paneelikeskustelu:

- Alueen reunoja ei koskaan suunniteltu: vahinkojen summa
- Rannat käyttöön! Veden äärelle pääseminen tärkeää, tällä hetkellä ei käytössä ollenkaan
- Lisää vehreyttä, lasten leikkipaikkoja, harrastuspaikkoja, taidetta
- Huomioidaan veneilijät rantojen suunnittelussa
- Kaupunkibulevardi: kaikki liikennemuodot samassa, katutason liiketiloja

---

Postiosoite

PL 2100
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunkisuunnittelu@hel.fi

Käyntiosoite

Kansakoulukatu 3
HELSINKI 10
<http://www.hel.fi/ksv>

Puhelin

+358 9 310 1673

Faksi

+358 9 310 37409

Tilinumero

800012-62637

Y-tunnus

0201256-6
Alv. nro
FI02012566

MERIHAKA - HAKANIEMI -ASUKASILTA 17.2.2016

Keskeiset teemat

Vaihtoehdot ja asemakaavoitus

1. Rakentamisen aiheuttamat vaikutukset: peittyvät näkymät ja korkeudet
  - nousi esille Viherniemenkadun päätteen asuntojen näkymien muuttuminen
  - Toivottiin tarkempia havainnekuvia siitä, miltä lopullinen ympäristö tulisi näyttämään, esim. havainnekuvia katutasosta
2. Kaavoituksen aikataulu
3. Kaikki vaihtoehdot olivat rakennettu täyteen, erityisesti torin kulman rakentamista kritisoitiin
4. Suunnitelmia pidettiin myös hyvinä

Rannat ja julkiset tilat

1. Rannan vihreys ja toiminnot
  - Kulttuurisaunan viereinen viheralue pitää säilyttää/sen kokoa pitää suurentaa. Myös uimarappuset pitää säilyttää.
  - Merihaan keskellä on pimeä hiekkakenttä.
  - Mitä rannassa oleville puille tapahtuu?
  - Tarvitaan tilaa auringonottoon, petankin peluuseen, eväiden syöntiin, vapaata tilaa ihmisten oleskeluun.
  - Maailman rauhan patsaan ympärille pitäisi rakentaa vihreä puisto.
  - Tavoitteena pitäisi olla viheralueiden laajentaminen, ei supistaminen. Puita tarvitaan.
  - Rantaan pitäisi rakentaa kulttuurisaunalta alkaen vastaavien toimintojen jatkumo.
  - Rantaan tarvitaan yleisiä vessoja.
2. Rannan rakenteet ja yhteydet
  - Miten varaudutaan meren pinnan nousuun?
  - Mitkä kohdat ovat sellaisia, joihin tarvitaan puisto ja mihin urbaania rantaa? Alueella on paljon erilaisia käyttäjiä.
  - Rantaan pitäisi rakentaa kelluva laituri, johon pääsisi rappusia pitkin korkealta rantatasolta. Siten pääsisi koskettamaan vettä.
  - Alueelle tarvitaan hyvät kävely-yhteydet eri suuntiin.
  - Katutilan pitää olla kiva ja tuntua hyvältä.

Pikaraitiotie ja liikenne

1. Raitiotien linjaus
  - yleinen toive on, että raitiotie linjataan Merihaan pohjoispuolelta
  - Eteläinen linjaus katkaisee yhteyden rantaan ja syö vähäisiä viheralueita
  - rannan huoltoyhteys tulee varmistaa jos raitiotie tulee etelä vaihtoehdon mukaan
  - Raitiotiestä aiheutuu melua ja jatkuvaa liikennettä rantaan
  - Mihin raitiovaunujen johdot sijoittuvat suhteessa 1. krs rakennuksiin?
  - Raitiotiepysäkki pitäisi rakentaa opetushallituksen kohdalle. Siten ei tarvittaisi kahta pysäkkiä.
  - Viheralueisiin ei ole osoitettu yhtään rahoja kustannuslaskennassa.

2. Raitiotieverkosto

- Miten kuljetaan Kalasataman terveyskeskukseen?
- Raitiotielinjat tulisi suunnitella kokonaisuutena.

3. Muu liikenne

- Miten voidaan olettaa, että liikenne vähenee Sörnäisten rantatiellä?
- Merihaan eteläpuolitse kulkeva raitiotie on hyvä asia. Puistoa ja ympäristöä voisi silti huomioida.
- Pyörätien on suunniteltava siten, että ei tule jalankulkijoiden ja pyöräilijöiden yhteentörmäystä.
- Kuinka paljon raitiotie ja pyörätie vaatii tilaa? Mahtuuko se rakennusten ja kulttuurisaunan väliselle alueelle?
- Rakennetaan Hakaniemen rannasta Siltavuoren penkereelle kävelysilta.
- Polkupyöräily, miten saadaan järkevät liikennenopeudet rantaan? Muuten tulee törmäyksiä.
- Minkälaisia veneitä mahtuu siltojen alta?

Alueelle kohdistuu paljon uusia hankkeita, kuten esim. Kruunusillat, Sörnäisten rantatien bulevardisointi. Alueella on vahva identiteetti. Tähän mennessä se on ollut kuin saari kaupunkirakenteessa. Nyt suunnitteilla on identiteetiltään uusi kaupunginosa Merihaan ja Hakaniemen väliin, joka nakertaa sen reunoja. Ratkaisu on tylsä. Toivottavaa olisi, että aluetta kasvatettaisiin Merihaan luonteella. Kyse on muodosta ja sisällöstä. Kaupunginosakohtainen suunnittelu. Osa rakennuksista on suunniteltu rakennettavaksi Merihaka Oy:n alueelle. Kaavoitustoimet kohdistuvat merihakalaisten ympäristöön.

Meriveden laatu, pursiseuran altaan rajaaminen on arveluttavaa, koska vesi ei pysy puhtaana. Tavoitteena pitäisi olla vesialueiden säilyminen puhtaana. Ei siis saa rakentaa 'pussinperiä'.

HAKANIEMENRANTA & SÖRNÄISTENRANTA - ASUKASILTA 19.10.2016

Keskeiset teemat

YLEISESTI

Yleisötilaisuudessa esiteltiin Kruunusillat -hankkeen suunnittelutilanne. Tilaisuuden pääanti oli Hakaniemenranta & Sörnäistenranta asemakaavan muutoksen valmisteluaineiston sekä liikennesuunnitelman luonnoksen esittely. Paikalla oli noin 100 henkilöä. Yleisten kommenttien lisäksi palautetta kerättiin pienryhmissä, jotka jakautuivat kaavoitukseen, liikenteeseen ja julkisten tilojen suunnitteluun, lisäksi Kruunusillat hanke oli edustettuna paikalla.

Erityisesti keskustelua herättivät pikaraitiotien linjaus Hakaniemenrannasta. Toivottiin että tutkittaisiin vielä Merihaan pohjoispuolelta kiertävää vaihtoehtoa. Hotellin rakentamisen myötä Viherniemenkadun ja Hakaniemenkadun asuinkortteleiden esteettömät näkymät etelään merelle häviävät.

KORTTELIALUEET

- hotelli peittää näkymiä asuinkortteleista.
- Alueella on jo tarpeeksi hotelleja
- Merihaan pysäköintitalojen tilalle rakennettavat korttelit peittävät näkymiä Merihaan reunimmaisista asuinrakennuksista.
- Oltiin huolissaan Merihaan pysäköintipaikkojen riittävydestä kun p-laitokset rakennetaan

JULKISET TILAT

Yleistä

- VETTÄ, VIHREÄÄ, NÄKYMÄ
- Onko liian tiivistä näin arvokkaalle paikalle?
- Tuleeko epäviihtyisää ympäristöä?
- Miten työmaavaihe voitaisiin järjestää siten, että alueen asukkaiden olisi mahdollisimman hyvä asua alueella? Voitaisiinko esimerkiksi Hakaniemenranta rakentaa ensin valmiiksi, erityisesti uuden hotellin ympäristö?
- Jo kaavavaiheessa yhteys venekerhoihin: voivat auttaa suunnittelussa ja toimintojen realistisuuden ideoinnissa.
- Voivatko asukkaat lukea mielipiteet jälkeinpäin?
- Alueelle tarvitaan koirapuisto. Koiravessoja tarvitaan myös.
- %-taide
- Kaikille rannoille tarvitaan ulkoliikuntapaikkoja kuten Töölönlahdella.
- Laituripaikkoja ei saa vähentää.

Hakaniemi

- Hakaniemenpuisto pitää kunnostaa.
- Puita ei ole leikattu kunnolla Kaarlenkadun puolelta. (*Tämä HKR:lle tiedoksi/AnL*)

Hakaniemenranta

- Vesialue kapenee liikaa.
- Ahtaus tuntuu kauhealta.
- Miksi toinen hotelli vanhan viereen? Miksei toinen Guggenheim?
- Kalastuspaikat katoavat, tuovat monimuotoisuutta rannoille.
- Lisää puita, vihreitä keitaita, penkkejä ja istuskelupaikkoja. Tarvitaan paikkoja, joissa voi esim. syödä omia eväitä.
- Rannan suora on pitkä matka kulkea, jos liikkuu huonosti.
- Hakaniementorin rantaan pitää päästä veneellä. Hyvä, että hotellien välistä siltaa ei ole tässä suunnitelmassa.
- Suunnitellun hotellin länsipuolelle rantaan tarvitaan puisto ja kahvila.
- Voiko hotellia siirtää itään alueelle, johon on merkitty aukio, jotta rantaan saataisiin enemmän tilaa?
- Hakaniemenranta kokonaan viheralueeksi.
- Rakentaminen Hakaniemenrannassa matalammaksi. Korkeutta voitaisiin samalla lisätä Sörnäistenrannassa.
- Betonisia istuskeluun soveltuvia taideteoksia voitaisiin sijoittaa alueelle. Yleisesti ottaen istuskelupaikkoja tarvitaan paljon.
- Hotelli Strandin edustan ranta on epäonnistunut. Ei ole ollenkaan viihtyisä.
- Uusi hotelli ei palvele alueen asukkaiden viihtyisyyttä eikä pienyrittäjiä.

Siltasaarenranta

- Tarvitaan havainnekuvia myös Siltavuorenrannalta katsottuna.
- Kirjanpuiston leikkipaikka: miten liikenteen lisääntyminen vaikuttaa leikkipaikkaan? Puistoa käyttävät myös alueen päiväkodit.
- Nurmialueita ja puita tarvitaan jatkossakin rantaan. Bulevardimaisuus on säilytettävä. Mitä rannassa tapahtuu, kun baana rakennetaan siihen ja liikenne lisääntyy uuden sillan ja siihen liittyvien liikennejärjestelyjen myötä?
- Uusi puisto on huippujuttu!
- Uuteen puistoon petanque-kenttä ja vaihteleva pinta, kumpareita.
- Miten Kruununhaan uusi puisto suojataan liikenteeltä? Siihen on kiinnitettävä huomiota.
- Perinteinen näkymä Siltavuorenrannalta Hakaniementorille päin peittyy. Näkymät pitäisi säilyttää.

Merihaan eteläranta

- Esitetty puisto on tärkeä ja hyvä ajatus.
- Aikaisemmassa suunnitelmassa oli aallonmurtaja. Merihaan rannoilla on yllättävän kova merenkäynti, koska rajautuu suureen ulappaan. Myrskyillä nykyiset laiturit hajoavat helposti.

- Rannassa kulttuurisaunan päässä on septilaituri: uimapaikka on vaarallinen, jos veneliikennettä on samaan aikaan. Näitä toimintoja ei voi sekoittaa.
- Uimapaikka on paljon käytössä. Se pitää suunnitella siten, että se on turvallinen. Uimalaiturin ja septilaiturin pitää olla erillisiä.
- Rantaan tarvitaan satamalle pieni huoltorakennus, wc, veneseuran varasto ja vartiokoppi. Tarvitaan myös jollapurjehdusta/kevytveneitä varten luiska ja varasto.
- Laiturit ovat kaavan havainnekuvassa liian tiheässä. Kahden laiturin välin tulee olla 40m. Laitureiden pitäisi olla pidempiä. Tarvitaan yksi rannan suuntainen kokoomalaituri, johon pistolaiturit liittyvät.
- Miksi pistolaiturit eivät ala jo kulttuurisaunan kohdalta?
- Hanasaaren, Sompasaaren, Merihaan ja uuden sillan välinen vesialue on hyvää aluetta optimistijollapurjehdukselle.
- Miksi pikaraitiotiesuunnitelmassa Merihaan edustalla yksi puurivi kaadetaan jalankulun tieltä? Eikö jalankulku voi kulkea puiden eteläpuolelta? *(Tämä kysymys pitää välittää HKR:ään/AnL)*

Sörnäistenranta

- Liian pitkä matka lähimpään puistoon, jos liikkuu huonosti.
- Tarvitaan lisää kunnollista vihreää tälle alueelle.
- Missä ovat lähileikkipaikat, kentät ja puistot.
- Veden vaihtuvuudesta tulee huolehtia lahden perällä.
- Kalliolaiset käyttävät paljon tätä rantaa.
- Sörnäistenrannan puoleiseen sivuun tarvitaan melontaa, kajakit ja sup-laudat varten veneiden laskupaikkoja ja varasto. Tällä rannalla ei ole suurta aallokkoa.
- Pienvenesataman paikalla soutuveneille liian avoin paikka, koska myrskyllä merenkäynti on suuri. *(Tämän voisi vielä tarkistaa venekerholaisilta, koska vähän ylempänä puhutaan suojaisasta rannasta. Tarkoittaako suojainen ranta pohjoisempaa osaa?/AnL)*

LIIKENNE

- Onko liikenteen meluntorjuntaan suunniteltu vaimentavaa asfalttia?
- Melun lisääntyminen huolestutti liikennevalojen aiheuttamien pysähdysten ja kiihdytysten johdosta.
- Sillan pitkäikäisyys ja maisemaan sopiva ulkonäkö hyvä huomioida, esim. sama ulkonäkö kuin Pitkäsillalla.
- Sörnäisten Rantatieltä pohjoisesta ei pitäisi päästä kääntymään suoraan Hakaniemen torille (Näkinsillan vierestä).
- Mitä tapahtuu bussiyhteyksille Merihaasta ja Kruunuhaasta?
- Lisääntykö liikenne Siltavuorenrannassa kuinka paljon?
- Uutta kävelysiltaa Siltavuorenrannasta Hakaniemeen pidettiin hyvänä, sillä se parantaisi pohjois-kruununhakalaisten yhteyksiä mm. joukkoliikenteeseen.

Flow Talks 2016

URBAN LIFE

Yhteenvedo työpajoista

Flow Talks - Urban Life

Flow Talks - Urban Life on innovaatioalusta, jolla Demos Helsingin kumppanit pääsevät kehittämään kaupunki yhdessä edelläkävijöiden ja vaikuttajien kanssa.

Flow Talks - Urban Life järjestetään osana Flow Festivalia. Flow Festivalin ja Demos Helsingin järjestämä tapahtuma tuo festivaaliyleisön kiinnostavien sisältöjen ja keskustelujen äärelle. Flow Talks koostuu kansainvälisten huippuvaikuttajien puheista, suunnittelutyöpajoista sekä tajuntaa laajentavista keskusteluista.

Urban/ Planning

City of Helsinki
City Planning Department

Urban/Planning

Työpajan tavoitteena oli kehittää yhdessä Flow Festivalin vieraiden sekä erikseen kutsuttujen vaikuttajien kanssa visio itäisen kantakaupungin ranta-alueelle. Visioinnin jälkeen työpajan osallistujat kehittivät aluetta palveluiden, hyvän elämän ja kaupunginosan ja muun kaupungin suhteen näkökulmasta. Arvokkainta kaupunkisuunnitteluviraston näkökulmasta oli kääntää edelläkävijäkaupunkilaisten sekä itäisen kantakaupungin asukkaiden arvostukset ja näkemykset tulevaisuudesta ja hyvästä kaupungista konkreettisiksi kehitysideoiksi.

MITÄ ALUE ON?	MITÄ ALUE EI OLE?
MITÄ VASTAAN ALUE TAISTELEE?	MITÄ PUOLESTA ALUE TAISTELEE?

PALVELUT ALUEELLA

Mitä palveluita alueen asukas tarvitsee?

Mitä palveluiden tuottajat alueella tarvitsevat?

Kenen vastuulla mikäkin on?

HYVÄ ELÄMÄ ALUEELLA

Miten taataan, että alueella kunnioitetaan asukkaiden tarpeita?

Mikä on julkista, puolijulkista ja yksityistä alueella?

ALUE OSANA HELSINKIÄ

Miten taataan, että alue integroituu osaksi muuta kaupunkia?

Kuinka alue vaikuttaa muuhun kaupunkiin ja pääkaupunkiseutuun?

Urban/Planning

Ensimmäisessä vaiheessa työpajan lähes 50 osallistujaa saivat KSV:ltä erinomaisen johdatuksen alueella tapahtuviin muutoksiin lähitulevaisuudessa.

Seuraavaksi osallistujat pohtivat mitä alue on ja minkä puolesta se taistelee. Alue nähtiin vahvasti yhteisöllisenä, elävänä ja tapahtumarikkaana sekä Kallion henkeä ja tunnelmaa jatkavana. Myös alueen merellisyyttä ja rantamaisuutta korostettiin. Merestä puhuttiin muun muassa alueen yhdistäjänä

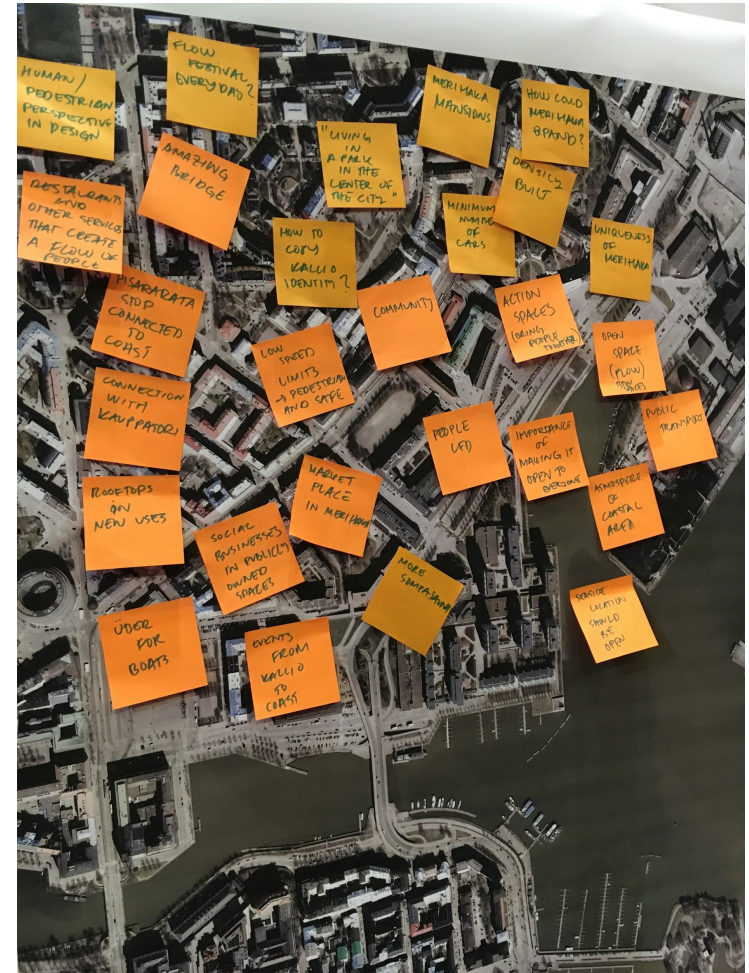
Hiljaisuus, eksklusiivisuus ja suureellisuus olivat määreitä, joita osallistujat eivät liittäneet alueeseen.

Urban/Planning

Kolmannessa vaiheessa työpajan osallistujat pohtivat hyvän elämän edellytyksiä, alueen integroitumista muuhun kaupunkiin ja palveluita alueella.

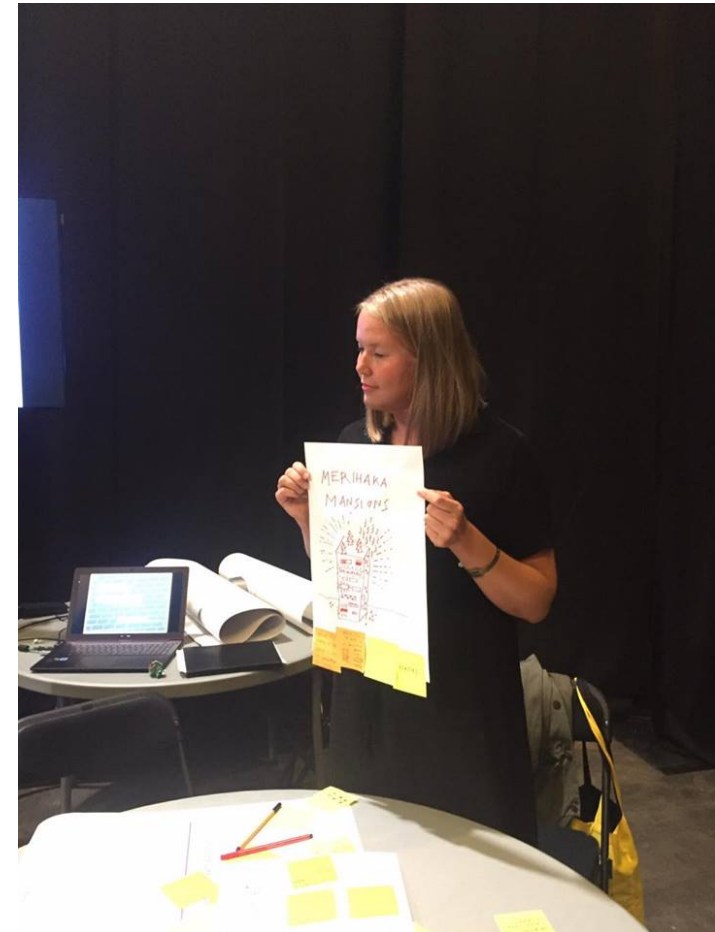
Kevyen liikenteen väylät ja joukkoliikenne nousivat keskeiseksi tavoiksi integroida alue Hakaniemeen ja muuhun Helsinkiin ja koko metropolialueeseen. Lisäksi ranta-alueen yhtenäisyys ja vesiliikenne nousivat esiin usein.

Urban/Planning

Vapaiden ja monikäyttöisten julkisten tilojen rooli nähtiin tärkeänä alueen viihtyisyyden varmistajana. Yleisemmin kivijalkapalveluiden ja kattojen käyttöä korostettiin.

Keskeisiä hyvän elämän edellytyksiä olivat jatkuva yhteiskehittäminen alueen asukkaiden kanssa, asukkaiden itse tuottamat tapahtumat sekä rantaviivan avoimuus ja julkisuus.

Urban/Planning - Analyysi

Keskeisiä kysymyksiä alueen tulevaisuuden osalta ovat

- Kuinka alueen merellisyyttä ja vesireittejä voidaan käyttää hyväksi alueen suunnittelussa?
- Kuinka Kallion tunnelma ja ns. “tekemisen meininki” voidaan siirtää alueelle?
- Kuinka alueelle päästään mutkattomasti Hakaniemestä?
- Kuinka Merihaan erityisyys voisi näkyä alueella?
- Miten yhteensovittaa autoilijoiden ja kevyen liikenteen tarpeet?
- Mitä tarkoittaa Flow festivaali päivittäisyydessä?
- Miten yhdistää kylämäisyys ja urbaani kokemus?
- Voisiko alue leimautua “asiaton oleskelu sallittu-alueeksi” ?
- Miten alueen suunnitteluun voitaisiin tuoda jatkuva vuorovaikutus ja alueen kehittäminen tulevaisuudessa yhdessä ihmisten kanssa?
- Miten alue ei olisi koskaan valmis vaan aina keskeneräinen?

Urban/Planning - Analyysi

Toistuva teema työpajassa oli ennen kaikkea yhteisöllisyys: suunnittelun haluttiin tukevan sitä moninaisesti. Osallistujat toivoivat tiivistä asumista, mutta paljon yhteisiä tiloja, jotka toimivat raameina tekemiselle. Asukkaiden ääni haluttiin alueella kuuluviin.

Merellisyys haluttiin kaikkien yhteiseksi omaisuudeksi - vaikka myös palveluita veden äärelle toivottiin, olivat osallistujat huolissaan siitä, että alueesta tulee itään sopimattoman eksklusiivinen ja samalla tylsä.

Liikenteen järjestämisestä oltiin suhteellisen yksimielisiä: sujuva julkinen liikenne, kevyen liikenteen ehdoilla vahvistettuna jaetuilla autoilla ja pyörillä. Tämän vuoksi myös pienen skaalan palveluiden pitää löytyä läheltä.

Vihreys ja vehreys tekevät osallistujien mielestä alueesta eloisan.

Työpajassa nousi esiin tarve edullisille liiketiloille, joita vuokrattaisiin pienyrityksille. Edulliset liiketilat nähtiin hyvänä tapana edistää urbaania kokemusta syntyvien monipuolisten palvelujen myötä.

MITÄ ALUE ON?

Urbaani kohtaa meren! Melko tiivistä rakentamista, rafloja, kauppoja, ihmisiä, asuntoja!

Yhteisöllinen, Turvallinen ja yhteisöllinen, Aktiivinen, Koti yhä useammalle (tiivisti rakennettu)

Moninainen & kansainvälinen, Koti (joillekin), Sörnäisen ja Kallion atmosfääri jatkuu

“Kallionranta” → Kallion uusi “frontti”, “kansilehti”, Uusi vs. Vanha (vrt. Oslo Vulkan)

Tapaamispaikka, Aktiivinen ranta

Mereinen, monipuolinen, aktiivinen, ennakkoluuloton, eteenpäinkatsova kaupunginosa

Viihtyisä, Esimerkkiä Boardwalks - alueet, esim. USA & Tanska (Parhaat!)

Hyvät yhteydet julkisilla ja pyörällä = lämmitetty väylä

Vapaata, maksutonta, avointa ja yhdenvertaisesti kaikkien käytössä olevaa kaupunkitilaa

“Olohuone” tai “Aurajoenranta, Tavallaan toinen urbaani keskusta, joka ei

kilpaile “Kolmen sepän keskustan” kanssa, Paikka missä itä alkaa, Monta

aluetta meren yhdistämänä, Ruokakulttuuria, Todella rakennettu,

Kaupunkilaisten ajanviettoalue, Pakokaasua + hälyä

Uusien ideoiden kehto, Uusien helsinkiläisten ensimmäinen pysäkki,

Hoitamaton

Hiiliskasan takapiha, Rouhea, Meri, Ruma

Suomen tiheimmin asuttu alue, Arvomaailmaltaan Kallion “jatke”, Yhteinen,

Kallion “rock cityn” vieressä, Ajanmyötä mukautuva/muokkautuva,

Asukkaiden olohuone, #openkitchen

Helsingin yhteisötietoisin alue !!!!, Käveltävyys

Urbanien suunnittelijoiden tuleva temmellyskenttä !!!!

Aito ja elävä kaupunginosa, Miljöo tukee yhteisöllisyyttä

Asumisratkaisuissa tuetaan yhteisöllisyyttä, Sosiaalisuus,

yhteisöllisyys, Liikenneyhteydet, jotka tukevat joukkoliikennettä ja

kevyttä liikennettä, Ketterää urbaania liikkumista, jaettuja

ajoneuvoja, kaupunkipyöriä ja fillarireittejä !!!!

Vihreitä ratkaisuja ja viihtyisyyttä rakennettuun ympäristöön

Elävä kaupunkikortteli, joustavat tilat, yhteisiä jaettuja tiloja,

tuulensuojaa ranta-alueellekin

Elävä, merellinen, vihreä

Asukastiheys Euroopan tiheintä -> pienet asunnot, jatkuva muutos,

Pienten kauppojen vaihtoehtojen vetovoimaisuus, pieni on

kaunista, pikkuputiikkien skaala, palvelut, Yhteisöllinen, sosiaalinen

vapaakulttuurin suvaitsevainen alue

Uniikki, Rantakatu

Elävä, Kulttuurikeskittymä, Julkista tilaa, Palvelut kivijalassa,

Yhteys Tokoinrannasta, yhtä viihtyisää. Tapahtumapaikka,

Meeting place, Viihtyisä kävelykatu/pyöräilyväylä

Ei ostoskeskusta, Uusi, upea silta =matkailunähtävyyys,

Separation on traffic, Direct access to water

Office space in the Tower, Shared vision

Tay office Staying Ammattikoulu, Feeling? People

DEMOS
EFFECT

MITÄ ALUE EI OLE?

Tyhjä /kuollut

Toivottavasti ei ole yksipuolinen, hengetön/uinuva lähiökortteli

Nyt 50km/h → Tulevaisuus: 30-40 kmh/h

Vain rikkaille

Ekslusiivinen, homogeeninen !!!!

Talvella tyhjä & kylmä !!!!!

Uinuva

Nukkumalähiö !!!!

Tylsä

Parkkipaikka

Yksityinen

Nukkumalähiö

Yksityiset "suljetut" ranta-alueet

Suuryritysten toimitiloja

Parkkipaikka (kuten nyt)

Yritysten omistamia vuokrattavia tiloja ja alueita

Autojen valtakunta

Työpaikka-alue

Tylsä, tavallinen asuinalue

Hyljeksitty

Syrjäinen alue

Vain autoille

Taloyhtiön oma ranta!!!

Läpiajoa rantatiellä, "Lahdentie"

Ranta-alue purjeveneille, rajoitettu pääsy

MINKÄ PUOLESTA ALUE TAISTELEEE?

Tilaa nauttia merenrannasta, merenhenkäys, rikkaus, veneily, veneet, satamaisuus (BOAT UBERIT), Aika veden äärellä

Helppo liikkua, erityisesti ilman autoa

Monimuotoisuus

Koteja kaupunkilaisille läheltä keskustaa -> pyöräilyn ja jalankulun reitit, liikennemuoto vs. vapaa-aika

Elävä ja viihtyisä merenranta palveluineen kaikille -> pääsy rantaan

Ihmisyvälinen, Turvallisuus

Kaupunki, jossa eri -ikäisillä ja eri arvoilla varustetuilla ihmisillä on hyvä elää -> monimuotoisuus

Asuntoja, työpaikkoja, palveluita, helposti saavutettavissa

Koteja eri tulotasoisille ja ikäluokille

Brändäyksen keinot tukemaan kauppiaita, kivijalkaliikkeitä pitää suojella

Suvilahti/Kalasadama, vetovoimainen tapahtumapuisto, kesä-talvi

Palvelut <3 kivijalka

Ihmisen perspektiivistä, Viihtyisät rannat, Bisnesalue, Kaupunkiviljely, vihreyttä

Taiteen saavutettavuutta, Yhteisöllisyyden ja viihtyvyyden puolesta

Yhdistää uutta ja vanhaa ("Merihaan luonne"), Tuo elämää Hakaniemeen, Kaupunkikulttuuri, Elämää, Yhteisöllisyys Historiallisesti merkittävät paikat ja rakennukset Pienyrittäminen, Space for All People, Avoimuus Ympärivuotinen rantakahvila-baaritoiminta, Elävä kaupunkikulttuuri, Vuorovaikutus Suuryritysten toimitiloja

More points of attraction

Backyardness, Uniqueness, Peacefulness, Grand vision?

Merihakaniemi, 60's-70's ideals (Merihaka), Views

Yhteisöllisyys, Urbanikulttuuri, Kalliolaisten virkistäytymispaikka Pyöräilykulttuuri!, Kallion ranta, Tapahtumapaikka (Flow, Tuska, Sideways...)

Vaihettaista / kehittymistä

Kehityksen aikaista toimintaa (ei suljettuna kerralla valmiiksi) !!!!

Puistossa keskellä kaupunkia, autot ei, vihervalueita (sillat yms)

isosti, baanat ja sillat yhdistää isosti, avointa tilaa, vesialueita

käyttöön: lautoilla muualle kaupunkiin, viherrakentaminen

kontrastina betonille, arvomaailmaltaan liberaali, raameja omille

jutuille, tajunnanräjäyttävän vihreää

MITÄ VASTAAN ALUE TAISTEE?

Liian kallis/ posh esim. Asua
Ei uusi Eiranranta,
Liikenteennestevaikutukset & melu
Sörnäisten rantatien liikenne?
Ei eksklusiivinen
Äänekkään liikenteen ylivalta

Betonihelvetti
Yksityistä tilaa
Eriarvoisuus
Yksitoikkoisuus, Tylsyyttä
Paljon liikennettä -> miten viihdytään sen keskellä
Pelkoa
Tuuliolosuhteet
Different identities Kallio/Kruunuhaka/Merihaka

Dislike Tuward
Quota for social housing, supported housing

Nimbyily
Tuuli
Autoiluriippuvuus, liikenne
Hengettömyys
Pirstaloituminen

Pakokaasua ja hälyä
Nukkumalähiö
Sörnäisten rantatien liikenne
Yksityisiä toimitiloja

Rantatien liikenne!

Yhteisen kaupunkitilan ja asumisen ristipaineessa.

Toistuvia: kivijalat, yhteisöllisyys, julkinen ja kevyt liikenne, rantojen yksityistäminen, vesiliikenne, vihreys, yhteiset ja muunneltavat tilat, asukkaiden mielipiteiden kuuleminen, tiivis rakentaminen ja asuminen

HOW DO YOU GUARANTEE THAT THE AREA INTEGRATES INTO THE CITY? (1/2)

Kiva laiturialue jatkuu myös pitkän sillan toisella puolella

Hyvät liikenneyhteydet, Vesiliikenne, Liikenne

Kulttuurien ja alakulttuurien huomiointi

Elävät ja elämää täynnä olevat kadut ja kiinteistöt

Parempi yhteys torilta rantaan - YKSI KESKEISISTÄ

HUOMIOISTA!

Ei rajaudu isoon tiehen

Tokoinrannan ja Siltasaaren linkittäminen Merihakaan

Liittyminen mereen ja rantamaisemaan

Hakaniemen torille tuulensuojia

Alueen läpi kulkeva julkinen liikenne tuo potentiaalisia asiakkaita palveluille

Suojaa, penkkejä, rakenteita ja rakentamista?

Flowta alueella

Mielenkiintoiset kevyenliikenteen sillat

Pidetään alue mielenkiintoisena ja kehittyvänä

☐ Vesiliikenneyhteydet

☐ Palvelut ja kulttuuritarjonta houkuttelee

Yhteisölliset aktiviteetit

Hyvä julkinen liikenne

Myös normaalit arkipäiväiset palvelut

Kallio-baana

Vierasvenesatama+kahvila

Kaupunginosamaskotti / tilataideteos

Vaihtoehto rampeille

Kasvatuslaatikot, puutarhat

Jalankulkureiti

Kaupunginosa-auto

Joukkoliikenteen solmukohdassa kaupunkipyöriä

Vesiyhteyskauppatorille

Rannan "Itäinen kaivopuisto" Redille

Helppo pääsy kaikilla liikuntavälineillä

HOW DO YOU GUARANTEE THAT THE AREA INTEGRATES INTO THE CITY? (2/2)

Liikenneyhteydet - pyörä, jalankulku, julk. Liikenne → liikenne ja vapaa-aika - reitit

Alueen houkuttelevuus helsinkiläisille/suomalaisille/ihmisille

→ tapahtumat: festivaalit, block party, eri yhteisöjen pienemmät

tapahtumat

→ harrastus - & vapaan-ajanviettomahdollisuudet - myös maksuttomia!

→ palvelut, kaupat, ravintolat yms.

Yhtenäinen ranta-alue keskustasta kalasatamaan

→ meriaktiviteetit

→ kallion ja merellisyyden yhdistäminen

Monimuotoinen asuntokanta - myös edullisia asuntoja!

Sörnäisten rantatien ympäristö viihtyisämmäksi

→ alempi nopeusrajoitus; parempi joukkoliikenne; tiivistäminen

→ kattaminen

Public transportation

Good services

Services

Route along shoreline

City archipelago

HOW DOES HELSINKI AND THE CAPITAL REGION BENEFIT FROM THIS DISTRICT?

Tavoitteena houkutteleva & eläväinen tapahtumien keskus

Urban heart of achingly cool things like Flow

International visibility

As a unique living, neighbourhood and community

Rohkea edelläkävijä

Kulttuuri

Ruoka

Luovan alan yritykset

Eheä kaupunkitila

Mahdollisuuksia uudentilaisiin palveluihin rantaviivalla

Joustavaa tilan käyttöä

Yhteisöllinen henki

Solmukohta

Voisi olla viihtyisä solmukohta

Tarvitaan jotain omaa, esim. japanilainen tavaratalo

“2. Keskusta” tarjoaa erilaisen identiteetin kaupungille

Kuten Södermalm

IHQ Södermalm

Ei “tapa” muita alueita

Vihersilta ihmisille Kurvi-ranta

WHAT SERVICES THE RESIDENTS NEED?

Katolle päiväkotit

Veneiden uber

Lapsille ilmaista tekemistä

Helsingin bazaarit

Vesiturheiluaktiviteetteja

Vapaa-ajan viettämisen liittyviä (ruokaa, juomaa, harrastamista) & kulttuuripalveluita (taidetta!)

Elämyksiä omassa elinympäristössä - pois harmaasta arjesta

Uimahalli

Vihertaloja

Kalastuspaikkoja

Monitoiminen "leikkisilta", kiipeilyseinä ja liukumäki

Paljon kaikkea pientä (liiketilat, kahvilat, joustavuus, avoimet sisätilat)

Toimintatiloja

Erilaisia palveluja samassa tilassa

"Lähikauppa", "lähikoulu"

Korttelijuhlat, Toiminta-aukio!, Tanssiaukio

Useita pieniä toimijoita, monimuotoisia palveluja → myös peruspalveluita

Maksuttomia ja edullisia vapaa-ajanviettomahdollisuuksia

Tapaamispaikkoja

→ Yhteisöllisiä grillejä, piknik-pöytiä, saunoja (esim. Sompasauna)

→ Työskentelytilaa

Vapaata ja avointa kaupunkitilaa luovalle ja yhteisölliselle toiminnalle

Rantakesä - konsepti

Ulko - sisätilan flow

Kerhotilat → asukkaiden olohuoneiksi, keittiöksi, viherpihoiksi = enemmän neliömetrejä näihin

Liikkuminen

Joukkoliikenne ja muut joustavat liikennetkaisu

Vesiliikenne

Arjen lähipalvelut ja kulttuuripalvelut

WHAT DO THE SERVICE PROVIDERS NEED?

Tuettua liiketilaa

Paljon pieniä edullisia avoimia liiketiloja - Keskeinen huomio

Puulaituri, vihreää, penkkejä

Matala rantamuuri

Lähellä vettä

Pois liikenneväyliltä

Pieniä, monikäyttöisiä tiloja

Pop-up tiloja

Yhteiskäyttöön tiloja

Perustarpeet: sähkö, vesi jne.

Vuokrataso ja - sopimukset → Millainen toimii parhaiten?

(esim. ruokarekat) → Miten saadaan edullista?

Tiivistä kaupunkia ja asukkaita

HUB-tiloja pienille, uusille nouseville yrityksille

Rakenteet tukevat esim tapahtuman järjestämistä

Sähkö-, vesi - ja roskipisteet

Varausjärjestelmä

Yhteiskäyttöasioita

Muunneltavat ja toimivat kiinteistöt

WHO IS RESPONSIBLE FOR PROVIDING THE SERVICES?

Kaupunki tarjoamaan tuettua liiketoimintaa (liiketiloja)

Julkinen tila: puitteet kaupungilta, sisältöä asukkailta, järjestöiltä yms.

Monipuolisesti erilaisia yrityksiä

Asukkaat voivat suunnitella omaa kaupunginosaansa lähipalvelut

Yhteistyötä kaupungin kanssa

Kaupungin vastuulla poistaa parkkipaikkainnormi

Venepaikkoja

Kaupunkisuunnittelu voi vaikuttaa esim asukkaiden määriin

Yhteisvastuu ja yksilönvastuu

HOW DO YOU GUARANTEE THAT THE NEEDS OF THE INHABITANTS ARE MET?

Monenlaisia palveluja & kaupunkitilaa

- maksutonta & avointa
- pieniä yrityksiä
- mahdollisuus omaehtoiseen toimintaan
- “tyhjää tilaa”

Mahdollistava kulttuuri & suhtautumistapa

- ennemmin tuetaan kuin kielletään omaehtoista toimintaa ja uusia ideoita

Avointa tilaa rakennusprosessin ajan

Suunnitellaan tarkasti Sörnäisten rantatien liikenne (ja liikenne muutenkin)

- Ylikulkusilta; matalampi nopeus

Asukas pääsee vaikuttamaan omaan alueeseen jatkuvan dialogin kautta

Identiteetti ja ylpeys omasta asunainalueesta

Special focus on the silent ones

Find out what they need

Collaboration, Co-creation with the inhabitants

Better co-planning

Tarvitaan suojaa sääolosuhteilta

Kysytään asukkailta

Myös tuettua asuntotuotantoa

Perustetaan kerhotiloja tai kanavia, jotka mahdollistavat keskustelun jatkossa

Kerrotaan suunnitteluvaiheista avoimesti

Joustavia uudenlaisia asumisen muotoja

Sekä kaupallisia että ei kaupallisia tiloja

Yhteissuunnittelu, Yhteissuunnittelutyökalut jotka tukevat asukkaiden mielipiteiden ilmaisua!

Vauvasta vaariin mukaan suunnitteluun

Unelmoi - kampanja (keskuskirjasto)

Levähdyspaikkoja

Myös muita palveluita kuin baareja ja ravintoloita

Kävelytietä ja pyörätietä rantaan

Puutarhakaupunginosa

Joustavuus; Hinnat, Kulkuyhteydet, Aukioloajat

Riittävät palvelut, Palveluita myös talojen kivijalkoihin

Hyvät äänieristeet taloihin

Viherrakentaminen

MIKÄ ON JULKISTA, PUOLIJULKISTA JA YKSITYISTÄ ALUEELLA?

Julkiset rannat

→ Yhteistä "pihaa"

→ Monipuoliset harrastusmahdollisuudet

Julkiset näköalat & vihreä ympäristö

Julkista tilaa myös korkealla

Julkisia tapahtumia, julkinen pieni satama ja laituri

Julkiset rannat

Merennäkyminen on arvo asukkaille

Veneiden uber

Yksityiset sisäpihat ja kattoterassit

Rannat asukkaille, jotka tukevat yhteisöllistä tekemistä

Shoreline always public

Support the density of affordable and free 3rd places

What does the idea represent

Privacy remains private

Merihaka museo under the sky - a dream from 1970's

Yksityiset sisäpihat ja asunnot

Osa palveluista yksityisiä kuten ravintolat, kaupat yms.

Puolijulkisia: julkinen sektori tarjoaa puitteet; muut järjestävät sisällön

Puolijulkiset kattoterassit → taloyhtiöiden yms. Terassit yhteiseen käyttöön

Puolijulkinen meren hyödyntäminen

Rantareitti jää julkiseksi

Kaikki julkista paitsi omat kodit

Julkiset ranta ja vesialueet, sauna, työskentelypaikat

Julkiset markkinapaikat, auringonottoaikat, grillauspaikat, laiturit

Puolijulkista ovat yhteiset tilat

Oma koti tulee säilymään yksityisenä jollakin tavalla

Semi-julkiset; Katot, Taskupuistot, Rauhallisemmat

istuskelupaikat

Ranta julkista tilaa, Kaikille avoimet reitit

Yksityisiä ovat kaupat, kahvilat ja ravintolat

Istuskelupaikkoja

Mahdollistavia "raameja" omille projekteille esim sompasauna

Mikä on autoilun tulevaisuus?

Yhteiset rannat, Avoin pääsy kortteleihin

Asiaton oleskelu sallittu -alueita

YHTEENVETO HAKANIEMENRANNAN JA SÖRNÄISTENRANNAN SUUNNITELMIEN VERKKOKESKUSTELUSTA KERROKANTASI - PALVELUSSA 7.10.–4.11.2016

Keskusteluun tuli 152 kommenttia. Tähän yhteenvetoon on koottu keskustelun keskeinen sisältö vapaamuotoisesti teemoitettuna. Keskustelu on edelleen luettavissa kokonaisuudessaan osoitteessa <https://kerrokantasi.hel.fi/hakaniemenranta>.

Hotelli

Yksittäisenä asiana Hakaniemen rantaan esitetty hotelli sai kaikkein eniten kriittisiä kommentteja osakseen. Useissa kommentteissa kyseenalaistettiin koko hotellin tarve ylipäätään koska niitä jo on useampi lähistöllä. Ulkomaisen investorin mukana olo hankkeessa herätti myös epäilyksiä lahjonnasta ja kysymyksiä, että miksi juuri tämä taho on saanut tontin suunniteltavakseen. Esitettiin myös, että taloudellinen hyöty hankkeesta haihtuisi ulkomaille ja verotulot Helsingille jäisivät pieniksi. Hotellille esitettiin myös useita muita sijoituspaikkoja, esimerkiksi hiilivoimalan alueelle ja koirapuiston paikalle itärannalle.

Hotellin suurimmaksi ongelmaksi nähtiin se, että se estäisi näkymät merelle niin torilta kuin läheisistä asunnoista ja muuttaisi paikan avointa ja merellistä kaupunkikuvaa liikaa. Hotelli koettiin törkeänä loukkauksena rannan asukkaita kohtaan peittäessään asuntojen näköalat ja pimentäessään asuntoja luonnonvalolta luomalla varjonsa talojen eteen. Hotellin koettiin olevan ruma, liian suuri ja massiivinen ympäristöönsä sekä ahdistava. Esitettiin myös että on väärin varata ranta tilapäisyöpyjille ja rikkaille asukkaille sen sijaan että ranta voisi olla kaikkien käytössä virkistysalueena. yksi kommentoija oli huolissaan myös hotellin rakentamisaikaisista häiriöistä ja vaurioista naapurien kiinteistöille.

Yhden kommentoijan mukaan kukaan ei torilta katsele merta ja hän näki hotellin mahdollisuutena kehittää torin ympäristöä laajemminkin, esimerkiksi rakentamalla talorivin Siltasaarenkadun itäpuolelle, raitiovaunupysäkkien päälle.

Hotellin sijaan sille varatulle paikalle pitäisi usean kommentoijan mielestä rakentaa puistoa ja aluetta viihtymiselle sekä samalla parantaa Hakaniementorin aluetta, muun muassa uudistamalla sen vieressä oleva puistoalue. Puistossa pitäisi olla sellaiset kalusteet että siellä voisi nauttia hallista ja torilta ostettuja eväitä ja lisäksi harrastaa kuntoilua. Lisäksi rannassa tulisi olla jonkinlainen vesiurheilumahdollisuus, esimerkiksi kajakkien ja suplautojen vuokraus- ja/tai säilytyspiste.

Hotellin osalta suunnitelmaa ehdotettiin parannettavaksi niin, että hotellia hieman tiivistettäisiin itään ja rakennettaisiin sen länsipuolelle pieni puisto, joka palvelisi alueen asukkaita ja Hakaniemen läpi kulkevia kaupunkilaisia. Toisessa kehittämissuunnitelmassa esitettiin hotellin rakentamista lähemmäs Hilttonia ja Metallitaloa, nyt esitettyä kapeampana mutta korkeampana jotta merimaisema torilta ei peittyisi niin paljoa. Samalla "allas" siirtyisi hotellin ja asuintalojen väliin ja näin saataisiin lisää etäisyyttä uusista ja olevista asunnoista hotelliin.

Hakaniemenrannan rakennukset

Hakaniemen rantaa pidettiin erityisen harvinaisena ja arvokkaana paikkana joka ansaitsee erityisen korkeatasoista arkkitehtuuria. Esitettiin, että vaatimus monipuolisesta ja vaihtelevasta arkkitehtuurista tulisi osaksi kaavaa sekä mahdollisuuksien mukaan rakennettaisiin arkkitehtuurikilpailujen pohjalta. Erään kommentoijan mukaan rannasta ei saisi tulla liian yhtenäistä kokonaisuutta vaan rakennusten olisi oltava aidosti keskenään erilaisia - kuten vastarannalla oleva Kruununhaan rannan talorivi. Toisen kommentoijan mielestä taas ainoa asia minkä hän muuttaisi, olisi talojen julkisivut salmelle päin. Niiden tulisi olla yhtenäiset ja kauniit.

Umpikorttelit ja lamellit jakoivat kommentoijien mielipiteitä. Muutaman mielestä umpikortteli olisi rannassa oikea ratkaisu sillä harvoista pätkistä muodostuva julkisivu on salmelle päin levoton. Jos on pakko tehdä aukko talojen väliin, niin sitten yksi riittäisi ja sekin niin ettei näy rannalle. Talojen tulisi olla rapattuja ja ikkunoissa ruutuja sekä tyylikäs sileä julkisivu. Erään kommentoijan mukaan yhtenäisessä lamellissa saadaan vähemmän merinäköalallisia asuntoja, joista saa parhaan hinnan eli pitäisi tehdä eniten sitä mitä kansa eniten haluaa.

Erään näkemyksen mukaan lamellien aika on auttamattomasti ohi. Hakaniemenrantaan olisi rakennettava umpikortteleita, joiden ensimmäiseen kerrokseen on asemakaavassa pakotettava liiketilojen katkeamaton rivistö. Lamellit eivät mahdollista tätä. Sopiva kerroskorkeus olisi 7–8 krs, lisäksi voi olla korkeampia kulmatorneja. Unohtakaa tasakatot, metallijulkisivut ja todennäköisesti purkutuomion tulevaisuudessa saava Hakaniementorin modernismi. Laadullisesti oikea referenssikohde tässä on Kruununhaan Pohjoisranta tai Tukholman Strandvägen. Rakennuksissa ei tulisi käyttää pastellisävyjä vaan kunnan värejä, musta ja tummanruskea aina hyviä.

Rakentamista Hakaniemen rantaan sinänsä myös vastustettiin useissa kommenteissa. Erään kommentoijan mielestä Hakaniemenrantaan ei tarvita mitään uusia massiivisia asuntokasarmeja tai hotellikolosseja, siellähän on jo Merihaka. Toisen kommentoijan mielestä rannan suunnitelma näyttää tosi pahalta. Merta täytetään ja näkymät tukitaan. En todellakaan tajua näitä tunkkaisia ahtaita umpikortteleita jolta tuo ranta ainakin kadulta näyttää kun ei merta hakaniemenrantaan juuri enää näkyisi. Vanhojen asukkaiden merinäköalat pitäisi säilyttää ja aivan rannassa rakennusten maksimikorkeus voi olla 4 krs. Ehdotettiin myös että Hakaniemenrannasta madallettava osuus rakennusoi-keudesta voitaisiin siirtää tarvittaessa hyvin Sörnäistenrantaan.

Rakentamisen tiiveys, korkeus ja määrä

Suurin osa rakennusten korkeutta, suunnittelualueen tiiveyttä ja rakentamisen määrää kommenteissaan käsitelleistä oli sitä mieltä että rakennukset voisivat olla kauttaaltaan korkeampia, varsinkin tornimaiset rakennukset. Vedottiin kaupunkisuunnittelulautakunnan vaatimukseen että alueen tulisi olla tiiviimpää ja arveltiin että alueelle saataisiin noin tuhat asukasta lisää vielä tehokkaammalla rakentamisella. Kaavaluonnosta arvosteltiin tehottomaksi.

Sörnäisten rantatien varteen toivottiin 8–10 kerroksisia taloja. Sillan päähän esitettiin kahta korkeaa tornia - vähintään 17 kerrosta - portiksi. Toisessa kommentissa esitettiin sopivaksi korkeudeksi 16–22 krs. Varsinkin sellaisissa paikoissa joissa varjot eivät haittaisi, nähtiin olevan mahdollisuuksia korkeammillekin rakennuksille. Esitettiin myös että rakennusten korkeudet tulisi olla jopa

15–55 kerrosta. Näin muodostuisi mielenkiintoista kaupunkisilhuettiakin. Muutamissa puheenvuorossa korkeampia rakennuksia perusteltiin myös sillä että ne peittäisivät nykyistä Merihakaa maisemassa.

Toisaalta korkeaa rakentamista myös vastustettiin useassa kommentissa, pääasiassa näkymien menettämisen takia. Esimerkiksi meidän asunnosta 5. kerroksesta on näkynyt Haapaniemenkadulle ja Sörnäisten rantatielle ja Kallion kirkon tornikin on näkynyt. Nyt se näkymä menisi pois. Parkkitalon tilalle rakennettava rakennus ei ainakaan saisi olla korkeampi kuin nykyinen parkkitalo, etteivät näkyvyydet mene pois.

Palvelut, liiketilat

Kivijalkaliiketilaja kaivattiin alueelle ja erityisesti rannalle tuleviin rakennuksiin. Niiden koettiin tuovat alueelle viihtyisyyttä ja sosiaalista sekä kaupallista elämää. Liiketilojen, kahviloiden, ravintoloiden ja terassien lisäksi yhdessä kommentissa toivottiin alueelle myös elokuvateatteria ja muita kulttuuritiloja. Yhdessä kommentissa kiiteltiin suunnitelmaa siitä, että kivijalkatilojen tarve on hyvin huomioitu.

Rannat ja puistot

Rantoihin liittyvissä kommentteissa nousi selvästi esiin toive rantojen vihreydestä, puista, kasvillisuudesta, puistoista ja palveluista sekä mahdollisuudesta oleiluun ja ajanviettoon. Näiltä osin suunnitelmaa toivottiin vielä kehitettävän. Toivottiin, että puita ja vihreyttä olisi muuallakin kuin sisäpihoilla. Puita toivottiin myös katujen varsille tuomaan vehreyttä ja poistamaan kolkkoutta. Alueelle peräänkuulutettiin myös yhtä suurta puistoa. Rakennusten kivijaloissa tulisi olla kahviloita ja ravintoloita sekä muita palveluita. Muutamien kommenttien mukaan rannan rakennusten tulisi olla matalia ja vain palveluja varten, massiivisia asuntokasarmeja ja rannan tukkimista korkeilla taloilla vierastettiin. Toiset vierastivat korkeita rakennuksia Hakaniemen rannassa toiset taas sillan ja Kulttuurisaunan välisellä alueella. Yksi kommentoija arvosteli kaavaluonnosta lahden merimaiseman pilaamissuunnitelmana. Toisessa kysyttiin, miksi pohjoispuolen asukkaat saavat vaan haittoja (rakentaminen, näköalojen menetykset, viheralueiden menetykset, parkkipaikkojen menetykset) ja eteläpuolen asukkaat puiston? Yksi kommentoija korosti erityisesti Siltavuorenrannan bulevardimaisia puita ja vihreä tunnelmaa jota ei pitäisi tuhota ohjaamalla rannan tuntumaan lisää liikennettä.

Muutamissa kommentteissa kaivattiin molemmille puolille lahtea myös ravintolalaivoja Turun Aurajoen tyyliin. Vesibussiliikennettä toivottiin erityisesti hotellien läheisyyteen. Myös uimarantaa kaivattiin alueelle, sillä lähistöllä ei sellaista ole ja potentiaalisia käyttäjiä olisi paljon. Toisaalta meren täyttämistä myös kritisoitiin ja koettiin että Siltavuorensalmi muuttuu pelkäksi kanaaliksi ja vaadittiin meritäyttöjen ympäristövaikutuksien selvittämistä aina Töölönlahdelle saakka. Toisen kommentoijan mukaan rannan massiivinen täyttäminen ja meren pohjan myllertäminen pilaa vedet pitkiksi ajoiksi. Miten käy hyvin alkaneele kalastusharrastukselle näillä alueilla? Niitä kaloja ei kyllä voi jatkossa syödä, jos niitä vuosikymmeniin edes sieltä voi saada.

Yhdessä kommentissa Kulttuurisaunan eteläpuolista vesialuetta ehdotettiin täytettäväksi jotta saataisiin venekerhon veneille hyvä suoja aalloilta ja samalla virkistysaluetta asukkaille rantaan. Venepaikkojen säilymistä pidettiin tärkeänä ja toivottiin myös niiden lisäämistäkin. Toivottiin myös mahdollisuutta

säilyttää asukkaiden kanootteja ja sub -lautoja rannan tuntumaan rakennettavalla säilytyspaikalla. Tämä toisi mukavaa elämää rannalle ja edistäisi asukkaiden viihtymistä. Yhden kommentoijan mielestä veneille jää liian vähän tilaa. Satama-altaan täyttäminen ja kaventuminen on ristiriidassa alueen merellisen historian ja luonteen kanssa. Siltavuoren salmea kannattaisikin kehittää pienene- ja vierasvenekeskuksena. Ja rannoille voisi hyvin sijoittua allasmaisia uima- ja leikkipaikkoja.

Puoli tusinaa kommentoijaa oli huolissaan nykyisen koirapuiston jäämisestä rakentamisen alle ja esitettiin että koirapuistolle tulee ehdottomasti löytää uusi korvaava paikka alueelta.

Liikenne ja kulkuyhteydet

Liikennejärjestelyt herättivät monenlaisia kehittämissuhteita. Muutaman ehdotuksen mukaan keskustan suuntainen liikenne voitaisiin ohjata varjoisaa, koleaa ja autiota Siltavuorenrantaa pitkin. Näin saataisiin Hakaniemenranta ja Siltasaarenkatu kaksikaistaiseksi ja viihtyisämmäksi. Hakaniementorintori liittyisi tämän jälkeen saumattomasti merenrantaan ja Hakaniemenrannan ja Sörnäistenrannan kävelyalueisiin, kun läpi kulkeva autoliikenne vähentyisi. Samoin Pitkäsillan ja Siltasaarenkadun viihtyisyys lisääntyisi huomattavasti.

Muutama kommentoija epäili tasoristeysten Hakaniemerannassa sekä Krunkin rannassa aiheuttavan ruuhkia. Uuden sillan voisi rakentaa Hakaniemen päässä jatkamaan korkeana rantaan tulevien raitiovaunukiskoja ja siten tasoristeyksen yli. Toisen kommentoijan mukaan Sörnäisten rantatie on keskustan autoliikenteen pääyhteyksiä, mikä vain korostuu Hämeentie-ratkaisun myötä. Kruunusillan kautta kulkevan raitiotien on puolestaan tarkoitus olla Raide-Jokerin ohella modernin pikaraitiotien esiinmarssi pääkaupunkiseudulla. Nykyinen korkea silta rampeineen on ruma, mutta tasoliittymässä on melkoinen ristiriita rakennettuna. Onko liikenteen ohjauksella aidosti pokkaa päästää raitiovaunut viiveettä risteyksen yli? Silläkin uhalla, että autojonot kasvavat? Pohdittiin myös että onko tarpeen, että pohjoisesta tulevat pääsevät kääntymään Siltavuorenrantaan? Suunnitelmassa Sörkan rantatieltä käännytään sekä Hakaniemen rantaa että Siltasaaren rantaan ilman kääntymiskaistaa tai rampeja. Epäiltiin että tästä seuraa peräänajoja ja ruuhkia.

Eräs kommentoija esitti että raitiotie linjattaisiin niin, että Merihaan rannassa se kääntyisi kannen alle Haapaniemenkadulle ja siltayhteydellä Hanasaaren kautta Sompassaareen. Näin Merihaan ranta jäisi rauhallisemmaksi, saataisiin pysäkki sateensuojaan ja pysäkit Sörnäistenrannan uusien kortteleiden sekä Hanasaaren uusien kortteleiden välittömään läheisyyteen.

Yhdessä kommentissa oltiin huolissaan Kruununhaan puolella liikenteen lisääntymisestä Siltavuorenrannassa. Epäiltiin Kruununhaan uudesta puistosta tulevan liian meluinen, kun autot paahtavat ohi. Pohjoisrannan ajonopeuksia toivottiin rajoitettavaksi. Toivottiin lisäksi, että rantareitit etenkin Kruununhaan puolella olisivat myös jalankulkijoille mukavia ja viihtyisiä.

Yksi kommentoija kysyi miksi Sörnäisten rantatien pohjoiseen meneviä kais-toja on 3(4), kun uusi Hakaniemensilta ja Hakaniemenranta kykenevät ilmeisestikin syöttämään vain kahden kaistan verran autoja. Kommentoijan mukaan näin monet lisäkaistat syövät myös pohjoisempien risteysten kapasiteettia, kun liikennevaloissa pitää varata hyvin pitkä vihreä jalankulkijoille. Esitettiin myös

että rantatie pitäisi laittaa kokonaan tunneliin jotta taloille saataisiin vielä lisää tilaa ja kävelijöille ja pyöräilijöille paremmat olosuhteet maan päällä.

Parissa kommentissa oltiin huolissaan suojateistä. Esitettiin, että suojateitä ei ainakaan poistettaisi vaan mieluummin lisättäisiin. Ajokaistojen tulisi olla riittävän kapeita jotta autoliikenteen nopeus pysyisi kaupunkimaisen alhaisena. Rantatien ylittäminen koettiin tällä hetkellä hankalaksi ja toivottiin että siihen kiinnitettäisiin jatkossa erityistä huomiota.

Pyöräilyyn liittyen esitettiin että Sörnäisten rantatiellä pitää olla pyörätiet, tilaa ja puita, molemmin puolin, koko matkalla takaamassa tien viihtyvyyden, koska liikennemäärät tulevat olemaan valtavat. Toisen kommentoijan mukaan keskustan pyöräliikenne voisi ajaa John Stenbergin rannan kautta eikä Siltavuorenrannan kautta. Pyöräkatujen keksimistä hoitamaan talojen liikennettä pidettiin niin luovana ideana, että se ansaitsee kiitoksen. Yksi kommentoija oli huolissaan tiukasta silmukasta sillan toisessa päässä ja jyrkästä suorakulmasta toisessa sillä ne vaikuttavat hankalilta mahdollisesti hyvinkin vilkkaasti liikennöidyllä väylällä. Kun siltaa ei vielä ole, sen voisi varmaan suunnitella niin, että pyörätie nousee sillan alitettuaan suoraan Merihakaan päin kaartuen loivemmalla mutkalla sillan tasoon. Yhden kommentoijan mielestä Läntisen sivukadun pyöräkadun päässä oleva korotettu "Shared space" ei turvallisuussyistä toimi.

Yhden kommentoijan mielestä jo tällä hetkellä Sörnäisten rantatietä vierustavien pyöräteiden kapeus on ruuhka-aikaan ongelmallista kaksisuuntaiselle liikenteelle. Pyöräkatuja lukuun ottamatta pitää pyöräliikenteen olla yksisuuntaisen, tai ajosuunnat hyvin selkeästi (rakenteellisesti) eroteltuja, sillä tuolla on aina pystyttävä riskittä ohittaa autoliikenteen suunnassa ajavaa pyöräilijää. Rantatien ylittämiseen riittää suunnitellut autokaistat, sillä autoliikennettä tulee olemaan riittävän vähän, joten ei tarvitse pyörille erillisiä ylityksiä lisätä takaamaan sujuvan pyöräliikenteen yksisuuntaisena.

Puolenkymmentä kommentoijaa ehdotti kevyenliikenteen siltaa Hakaniemenrannasta suunnitellun hotellin nurkalta Kruunuhaan puolelle. Sen esitettiin parantavan kävely-ympäristön viihtyisyyttä ja tarjoavan uusia reittejä liikkumiselle ja olisi omiaan laajentamaan elävää keskustaa Kruununhakaan ja Hakaniemenrantaan. Yksi toive oli myös sillasta Merihaasta Hanasaareen.

Pysäköinti

Pysäköintimahdollisuudet ja pysäköintinormi jakoivat mielipiteet selvästi. Toisaalta oltiin huolissaan pysäköintipaikkojen riittävydestä ja siitä, että pysäköintimahdollisuudet heikkenevät alueella vielä nykyisestään. Vastakkaisen näkökulman mukaan alueen keskeisen sijainnin ja hyvien joukkoliikennetyksien takia alueella voitaisiin rakentaa pysäköintipaikkoja huomattavasti nykyisiä normeja vähemmän ja näin mahdollistaa tiiviimpi rakentaminen ja edullisemmat asunnot.

Vesiliikenne

Neljä kommentoijaa oli huolissaan vesiliikenteen olosuhteista ja suunnitelman vaikutuksista siihen. Yhden kommentoijan mielestä suunnitelmissa on unohtunut kokonaan vesiliikenne. Esitettiin, että laitureita tulisi olla lisää vesijoukkoliikenteelle sekä veneilijöille vierasparkkipaikkoja. Hakaniemi nähtiin liikenteen

tärkeänä solmukohtana, johon tulisi tuoda vesijoukkoliikennettä muista kaupunginosista. Sillan alituskorkeuden riittävydestä reittiliikenteelle oltiin myös huolissaan. Koettiin, että lauttaliikennettä pitäisi lisätä, jotta hotellin vieraat ja turistit pääsisivät näkemään Helsinkiä mereltä ja saaria.

Myönteistä palautetta

Suunnitelmaluonnos sai myönteistä palautetta ja kehuja yli kymmenessä kannanotossa. Positiivista palautetta perusteltiin muun muassa sillä, että kaikki kulkumuodot on huomioitu tyydyttävästi, suunnitelma on työn aikana kehittynyt koko ajan parempaan suuntaan ja että suunnitelma sisältää hienoja ja mietittyjä asioita. Rannan runsaiden liiketilojen ja laadukkaiden julkisten tilojen koettiin takaavat, että alue muodostuu suosituksi sekä paikallisten että turistien keskuudessa.

Hyvänä pidettiin sitä, että rantatien ympäristö ja joutomaat saadaan rakennuskäyttöön, samoin kuin liikenteen ramppialueet sekä pysäköintikentät. Rakentamisen myötä koettiin myös ranta-alueiden kaupunkikuvan kohenevan ja ranta-alueiden tulevan takaisin kaupunkilaisten käyttöön. Suunnitelman nähtiin myös integroivan Merihaan ja Kalasataman osaksi kantakaupunkia. Arvostettiin myös sitä että suunnitelman myötä tuhannet ihmiset saavat mahdollisuuden asua meren ääressä kantakaupungissa. Tuotiin esiin myös että Kallion alueelta on vaikea löytää kolmen huoneen tai suurempia asuntoja ja tämän suunnitelman kautta niitäkin varmasti tulisi. Toivottiin myös että kunnianhimoisesta suunnitelmasta pidettäisiin kiinni, eikä rakentamisen määrää vähennettäisi mahdollisen vastustuksen takia.

Nimistö

Yksi kommentoija otti kantaa kaava-alueen nimistöön. Hänen mukaansa Miina Sillanpään katu on hyvä, mutta nimenmuutos olisi ulotettava myös sille katuosudelle, joka jatkuu Näkinkujalta Hakaniemen torille, vaikka tämä ei nykyiseen kaava-alueeseen kuulukaan.

Katuosuus, jolle kaavassa on annettu nimi Merihaankatu, ei tarvitsisi kirjoittajan mukaan erillistä nimeä ollenkaan. Se tulee jatkossa olemaan hänen mielestään ainakin liikenteellisesti selvästi Sörnäisten rantatien jatke, ja olisi luonnollista, että se olisi nimeltäänkin osa sitä. Sörnäisten rantatie alkaisi siis (uudelta) Hakaniemen sillalta. Jos Merihaan nimi kuitenkin halutaan alueen kadunnimistöön, voitaisiin sillan itäpuolella olevalle osalle Hakaniemenrantaa antaa nimi Merihaanranta, tai ainakin sen pohjois-eteläsuuntaiselle osuudelle.

Sillan eteläpäässä taas olisi luonnollisempaa, että Pohjoisranta vaihtuisi Silta-vuorenrannaksi juuri sillan kohdalla eikä jonkin matkaa idempänä. Tämä kuitenkin edellyttäisi, että se Pohjoisrannan haarauma, joka on kaavaan merkityn pienen puistikon eteläpuolella, muutettaisiin (takaisin?) osaksi Kirjatyöntekijänkatua, kuten se lienee aikoinaan ollutkin.

Uusi Leipätehtaankatu on Kaikukadun ja Kauraholmankuja Lintulahdenkadun suora jatke, joten miksi eivät ne ole nimeltäänkin niiden osia? Jos jonkin Kauraholman nimi kuitenkin halutaan säilyttää nimistössä, niin voitaisiin viereen merkitty Fajanssikuja muuttaa Kauraholmankujaksi - ehdotettu Fajanssikuja - nimihän vaikuttaa harhaanjohtavaltakin, koska sen voisi helposti mieltää liittyvän Arabianrannan nimistöön, jossa on muun muassa Posliinikatu.